

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 239), התשע"ז – 2017

1. תיקון סעיף 9 בסעיף 9(א2)(ב3) לפקודת מס הכנסה¹ (להלן – הפקודה), בהגדרה "נכס בר־פחת", במקום "בחוק מס שבח מקרקעין" יבוא "בחוק מיסוי מקרקעין".
2. תיקון סעיף 28 בסעיף 28(י) לפקודה, במקום "לחוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג–1963" יבוא "לחוק מיסוי מקרקעין".
3. תיקון סעיף 167 בסעיף 6(א) לפקודה, הסיפה החל במילים "ולמעט הכנסה" – תימחק.
4. תיקון סעיף 85 בסעיף 85(ד2) לפקודה, במקום "חוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג–1963" יבוא "חוק מיסוי מקרקעין".
5. תיקון סעיף 88 בסעיף 88 לפקודה, בהגדרה "נכס", בפסקה (4), במקום "בחוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג–1963" יבוא "בחוק מיסוי מקרקעין".
6. תיקון סעיף 91 בסעיף 91(ד3א) ו־5(א), בכל מקום, במקום "מס שבח מקרקעין" יבוא "מיסוי מקרקעין".

ד ב ר י ה ס ב ר

מטרתו העיקרית של התיקון המוצע בהצעת חוק זו היא הגמשת המגבלות החלות על מתן הקלות המס בעת ביצוע שינויי המבנה המוסדרים בחלק ה' לפקודה, ובכלל זה מתן אפשרות רחבה יותר לכניסת משקיעים לחברה ולמימוש זכויות, וכן מתן אפשרות לביצוע שינויי מבנה מורכבים והסרת חסמים נוספים בדיון הקיים. התיקון המוצע נועד גם לקבוע הסדר אחיד, ככל האפשר, לעניין מגבלות החלות היום על שינויי מבנה שונים ולפוט, ככל האפשר, את הוראותיו של חלק ה' האמור.

יצוין כי הצעת חוק זו מתמקדת בשינויי מבנה המשמשים חברות הפועלות בתחום הטכנולוגיה העילית, בשל החשיבות הרבה שיש לצמיחתן ולביסוסן כחברות מובילות בענפים שבהם הן פועלות.

בנוסף, כוללת הצעת החוק, לצד ההקלות שמאפשרים התיקונים המוצעים בה, הוראות שונות שנועדו למנוע תכנוני מס באמצעות אותן הקלות, כגון בסוגיות של קיזוז הפסדים ומכירת מניות בפטור ממש.

סעיפים 1, 2, 4 עד 6, 18, 21, 22(א) ו־4), 123(א) ו־3), 25(1), 28(א), 29, 33(1), 39 ו־40.

מוצע לתקן בסעיפים שונים בפקודה את האזכור של חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג–1963 (להלן – חוק מיסוי מקרקעין). בנוסף, לאור סיום תחולתו של חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה–1985 (ראו: חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20), התשס"ח–2008 (ס"ח התשס"ח, עמ' 258)), מוצע למחוק במקומות המתאימים בפקודה את ההפניות לסעיפים של אותו חוק, בעיקר בהוראות שבהן נקבע שלא יהיה חיוב במס לפי החוק האמור.

כללי הוראות חלק ה' לפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה), מסדירות את התנאים שבהם שינויי מבנה דוגמת מיזוג חברות, פיצול חברות או העברת נכסים לחברה תמורת מניות בה, לא יחויבו במס. מדובר במקרים שבהם מבחינה מהותית לא היה מימוש כלכלי אמיתי המצדיק חיוב במס, וזאת בשל השמירה על הבעלות הכלכלית בנכסים המועברים. במקרים אלה, החיוב במס נדחה למועד המימוש.

מאז חקיקתו, בשנת 1994, במסגרת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 94), התשנ"ג–1993 (ס"ח התשנ"ג, עמ' 190), ועד היום, לא נערכו בחלק ה' לפקודה שינויים מהותיים, וזולת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 123), התשס"א–2000 (ס"ח התשס"א, עמ' 29), שבמסגרתו נוספו לפקודה הוראות לעניין מיזוג על דרך של החלפת מניות (סעיף 103כז לפקודה) ולעניין החלפת מניות שאינה מיזוג (סעיף 104ח לפקודה).

מהניסיון שנצבר לאורך השנים ברשות המסים במהלך הטיפול בבקשות לשינויי מבנה לפי חלק ה' הנוכח לעיל, עולה כי ההסדר במתכונתו הקיימת קובע מגבלות המקשות על ביצוע שינויי מבנה המבוצעים מטעמים עסקיים, במציאות כלכלית דינמית, ואינו נותן מענה הולם לצורכי החברות, בפרט בכל הקשור לשינויי מבנה שמשותפות בהם חברות הפועלות בענפי הטכנולוגיה העילית (היי-טק). שינויי מבנה הוא כלי חשוב במגזר זה, המתאפיין בשיעורי צמיחה גבוהים ושינויים תכופים, ומקל על החברות בביצוע גיוסי הון ורכישת פעילויות, שנועדו להרחיב את פעילותן העסקית.

חלק ה' לפקודה במתכונתו הנוכחית, נותן אם כן מענה אשר אינו תואם את הסביבה הכלכלית המודרנית, מעכב את ביצוען של עסקאות רבות ומציב חסמים ומגבלות אשר מקשים על תפקודן של חברות אלה ועל התפתחותן העסקית.

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשע"ז, עמ' 350.

7. בסעיף 102(א) לפקודה, בהגדרה "תום התקופה", בפסקה (3), אחרי "בסעיף 103" יבוא תיקון סעיף 102 "או במכירה מסוג אחר שקבע השר בתקנות".

8. בסעיף 103 לפקודה – תיקון סעיף 103

(1) ברישה, במקום "בחוק מס שבח מקרקעין" יבוא "בחוק מיסוי מקרקעין";

(2) בהגדרה "התקופה הנדרשת" –

(א) בפסקה (2), במקום הסיפה החל במלים "מתום שנת המס" יבוא "מהמועד האמור";

(ב) אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) לעניין העברת נכסים לפי סעיפים 104א עד 104ג, או פיצול – תקופה של שנתיים מיום ההעברה או ממועד הפיצול, לפי העניין";

(3) ההגדרה "צו הפחתת הון" – תימחק.

9. בסעיף 103 לפקודה – תיקון סעיף 103ב

(1) בסעיף קטן (א), במקום הסיפה החל במילים "לפי חוק התיאומים" יבוא "או לפי חוק מיסוי מקרקעין";

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 8 לפסקה (2)

תקופת המגבלות החלה לפי חלק ה' לפקודה בעקבות מיווג הנעשה בדרך של החלפת מניות, עומדת כיום על שנתיים מתום שנת המס שבה בוצע המיזוג. לעניין שינויי מבנה אחרים המוסדרים בחלק ה' האמור נקבעה ככלל תקופת מגבלות אשר עומדת על שנתיים ממועד שינוי המבנה. תקופה זו מוגדרת היום בסעיף 103 לפקודה, לעניין מיווג בדרך של החלפת מניות ולעניין מיווג לפי צו מיווג או לפי הפרק הראשון לחלק השמיני בחוק החברות, התשנ"ט-1999, כ"תקופה הנדרשת" (להלן – התקופה הנדרשת או תקופת המגבלות).

במטרה להקל במגבלות החלות לעניין מיווג בדרך של החלפת מניות, מוצע לקצר את התקופה הנדרשת לעניין מיווג כאמור ולהעמידה גם כן על שנתיים ממועד המיזוג.

עוד מוצע להחיל את ההגדרה "התקופה הנדרשת" גם על שינויי מבנה נוספים המוסדרים בפרקים האחרים בחלק ה', שעניינם העברת נכסים תמורת מניות ופיצול, וזאת במטרה לפשט וליצור האחידה של נוסח הוראות החלק, ובלא שיש בכך כדי לשנות את ההסדר הקבוע היום בפרקים אלה.

לפסקה (3)

מוצע לבטל את ההגדרה "צו הפחתת הון", הואיל ואין שימוש במונח זה בחלק ה' לפקודה.

סעיף 7 חלק ה' לפקודה קובע הסדר שלפיו הקצאת מניות חברה לעובדי החברה, הנעשית באמצעות נאמן, ובתנאים הקבועים באותו חלק תהיה פטורה ממס במועד ההקצאה, וכן קובע שיעורי מס מקלים שיחולו במימוש המניות האמורות, בהתקיים תנאים מסוימים. למשל, לפי סעיף קטן (ב)(2) של סעיף 102 לפקודה, כדי שהכנסת העובד ממימוש המניות שהוקצו לו תמוסה בהתאם להוראות אותו סעיף (בשיעור של 25% בלבד), נדרש שהנאמן יחזיק במניות עד "תום התקופה", כהגדרתה בסעיף קטן (א) של הסעיף האמור.

לפי פסקה (3) להגדרה זו, במכירה שלא מרצון כהגדרתה בסעיף 103 לפקודה, קרי – הורשה, מכירה במסגרת פירוק שלא מרצון או פשיטת רגל, וכן מכירה מסוג אחר שקבע שר האוצר בתקנות (כגון גירושין (ראו: תקנות מס הכנסה (קביעת מכירה שלא מרצון), התשס"ה-2004 (ק"ת התשס"ה, עמ' 143)) – מועד המכירה כאמור ייחשב לתום התקופה. מדובר באירועים שהם אירועי קצה, ומוצע על כן לתקן את ההגדרה "תום התקופה" ולהסמיך את השר לקבוע בתקנות סוגים נוספים של מכירה, נוסף על מכירה שלא מרצון, שלגביהם תום התקופה יהיה מועד המכירה. הסמכה זו תאפשר לכלול בגדר מכירה כאמור גם סוגים של מכירה שאינם מהווים מבחינה משפטית מכירה שלא מרצון, אך מבחינה מהותית מדובר בסוגי מכירה שאינם תלויים ביוזמתו או ברצונו של העובד ועל כן מוצדק לראות בהם מכירה שלא מרצון.

בכך מרחיב התיקון המוצע את האפשרות ליהנות מההטבות וההקלות שמאפשר סעיף 102 לפקודה.

”(ב) (1) על אף הוראות סעיף קטן (ב), מכר בעל זכויות בחברה קולטת שהיה, ערב המיזוג, בעל זכויות באיגוד מקרקעין שהשתתף במיזוג (בסעיף קטן זה – בעל הזכויות), במהלך התקופה הנדרשת, זכויות בחברה הקולטת לכל אחד מאלה (בסעיף קטן זה – הזכויות הנמכרות), תהיה החברה הקולטת חייבת בתשלום הפרש מס הרכישה בשל הזכויות הנמכרות, בהתאם לשיעורי מס הרכישה שחלו על פעולה באיגוד מקרקעין במועד המיזוג לפי חוק מיסוי מקרקעין, והכול בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בחוק האמור ממועד המיזוג עד מועד התשלום:

(א) החברה הקולטת;

(ב) בעל זכות בחברה הקולטת;

(ג) צד הקשור לגורם כאמור בפסקאות משנה (א) או (ב).

(2) הפרש מס הרכישה שישולם כאמור בפסקה (1) יהיה הסכום המתקבל מהמכפלה של כל אלה:

(א) שיעור מס הרכישה שחל על פעולה באיגוד מקרקעין במועד המיזוג לפי חוק מיסוי מקרקעין, פחות 0.5%;

(ב) שווי המקרקעין שנמכרו, ערב המיזוג;

(ג) שווי השוק של החברה הקולטת כשהוא מחולק בשווי השוק של החברה המעבירה, במועד המיזוג;

(ד) סך הזכויות הנמכרות בידי בעל הזכויות כשהוא מחולק בכלל הזכויות בחברה הקולטת, במועד מכירת הזכויות (בפסקה זו – מועד המכירה);

(ה) אם שיעור החזקתו של בעל המניות בזכויות בחברה הקולטת, במועד המכירה, כאמור בפסקת משנה (ד), שונה משיעור החזקתו כאמור מיד לאחר המיזוג, בשל הקצאת מניות בחברה הקולטת או רכישת מניות בידי בעל המניות – מקדם השינוי; לעניין זה, ”מקדם השינוי” – שיעור ההחזקה של בעל המניות בזכויות בחברה הקולטת מיד לאחר המיזוג, כשהוא מחולק בשיעור החזקתו כאמור במועד המכירה.”

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 9 לפסקה (2)

החייב במס רכישה במקרה של מכירת זכויות בחברה הקולטת במהלך התקופה הנדרשת לחברה הקולטת או לבעל זכות בחברה הקולטת, או לצד הקשור אליהם (כלומר מכירה שאינה מכירה לצד שלישי), אשר תחול במקרה שנמכרה במסגרת המיזוג זכות באיגוד מקרקעין. במקרה כזה תחייב מכירת הזכויות באיגוד המקרקעין בהפרש שבין מס הרכישה שחל עליה במועד המיזוג לבין מס הרכישה שחל עליה לפי הוראות חוק מיסוי מקרקעין. זאת, משום שבמקרה זה מוכר הזכויות באיגוד נתפס כמי שמכר זכויות באיגוד מקרקעין (אשר חייבות ממילא במס רכישה לפי חוק מיסוי מקרקעין), ולא כמי שביצע מיזוג אמיתי.

על פי המוצע, יבוצע חישוב הפרש מס הרכישה כאמור לפי שווי המקרקעין (אשר נמכרו לחברה הקולטת), ערב המיזוג, ובהתאם לשיעור זכויותיו של אותו בעל זכויות, בחברה הקולטת, במועד מכירת הזכויות. כמו כן מוצע לנטרל לצורך החישוב כאמור שינויים בהחזקה בחברה הקולטת של אותו בעל מניות לאחר מועד מיזוג, אם בוצעו.

סעיף קטן (א) של סעיף 103ב לפקודה קובע כי מכירת זכויות בחברה מעבירה אגב מיזוג, והעברת נכסים או התחייבויות של חברה מעבירה לחברה קולטת אגב מיזוג לא יחויבו במס לפי הפקודה או חוק מיסוי מקרקעין. משמעות הוראה זו היא כי החייב במס לפי אותם חיקוקים יידחה למועד מכירת המניות שהוקצו במיזוג. לפי סעיף קטן (ב) של הסעיף האמור, בכל מקום שבו לא מתחייבת מכירה במס על שבח מחמת האמור בסעיף קטן (א), תתחייב המכירה במס רכישה של 0.5% משווייה.

כאמור, מוצע לרכך את המגבלה החלה היום לעניין החזקה במניות החברה הקולטת, ולאפשר לבעלי זכויות בחברה הקולטת למכור חלק מהזכויות שהוקצו להם במיזוג כבר במהלך התקופה הנדרשת, בלא אירוע מיוחד (ראו: סעיפים 10(3), 20(1), 21(1)(ב), 22(1)(ב), 23(1)(ב) ו-30(2) להצעת החוק). מוצע על כן לקבוע הוראה מיוחדת לעניין

(1) בפסקה (א)6, במקום "בתקופה הנדרשת יהיו" יבוא "במועד המיזוג יהווה" ובמקום "במועד המיזוג" יבוא "במועד האמור";

(2) אחרי פסקה (7) יבוא:

"(7א) הוגשו הדוחות והמסמכים שיש להגישם לפי סעיף 103(א);";

(3) בפסקה (8), במקום פסקת משנה (א) יבוא:

"(א) כל בעלי הזכויות בחברות המשתתפות במיזוג מחזיקים יחד, מיד לאחר המיזוג, במלוא הזכויות בחברה הקולטת, ובמהלך התקופה הנדרשת לא יפחת סך הזכויות המוחזקות בידי בעלי הזכויות האמורים, כולם או חלקם, מ־25% מכל אחת מהזכויות בחברה הקולטת;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 10 לפסקה (1)

כאמור זכויות לבעל זכויות חדש בהיקף של עד 20% מהון החברה לאחר ההקצאה, ובלבד שהקצאת הזכויות לכל בעלי הזכויות החדשים יחד לא תעלה על 49%. כמו כן, ניתן להקצות במהלך תקופת המגבלות זכויות בבורסה לניירות ערך בהיקף של עד 49% מהון החברה לאחר ההקצאה.

יצוין כי בפיצול ניתן להקצות זכויות למשקיע חדש ובבורסה בהיקף של עד 50% מהזכויות בחברה החדשה ובחברה המתפצלת (ראו סעיף 105ג(8) לפקודה).

מכירת הזכויות או הקצאתן כאמור, מתאפשרת כל עוד לא יפחת שיעור הזכויות של מי שהיו בעלי זכויות בחברה הקולטת או החברה שאליה הועבר הנכס, לפי העניין, מיד לאחר שינוי המבנה, מ־51%.

הניסיון מלמד כי מטרתם של שינויי מבנה רבים היא גיוס כספים לחברות לצורך פעילותן הכלכלית, בדרך של גיוס הון בבורסה או הקצאה פרטית למשקיעים. המגבלות המתוארות לעיל מהוות חסם משמעותי במימוש מטרה זו. קושי מיוחד מתעורר במקרה שמדובר על הקצאת זכויות חדשות בחברה קולטת לבעלי זכויות קיימים – הקצאה שכיום אינה אפשרית. מגבלה זו מקשה על גיוס הון בחברות, שכן לעתים רק בעלי זכויות אלה הם שמוכנים להשקיע בחברות המתקשות בגיוס אשראי.

לאור האמור, מוצע לצמצם את המגבלות המתוארות לעיל, כך שבמהלך תקופת המגבלות תתאפשר מכירת זכויות בידי בעלי הזכויות הקיימים וכן תתאפשר הקצאת זכויות, ובכלל זה הקצאת זכויות חדשות לבעלי הזכויות הקיימים, ובלבד שזכויותיהם לא יפחתו מ־25% מהזכויות בחברה הקולטת (ראו: פסקה (א)8) של סעיף 103 לפקודה בנוסחה המוצעת). תיקון זה יאפשר מכירת זכויות והקצאתן ביתר קלות, תוך שמירה על השפעה המהותית של גרעין השליטה של בעלי הזכויות אשר החזיקו בזכויות מיד לאחר שינוי המבנה.

יצוין כי לעניין מיזוג בין חברה בת לחברה אם המחזיקה במלוא הזכויות בחברת הבת, מוצע להסיר לחלוטין את המגבלות בעת ההקצאה והמכירה של זכויות בחברה האם (החברה הקולטת) לאחר המיזוג, וזאת מאחר

סעיף 103 לפקודה קובע את התנאים שבהם יחולו ההטבות לפי פרק שני לחלק ה' לפקודה לגבי מיזוג. לפי סעיף 103(א)6 לפקודה, נדרש סך הזכויות של כלל בעלי הזכויות בכל אחת מהחברות המשתתפות במיזוג, בתקופה הנדרשת, יהווה 10% לפחות משווי השוק של כלל הזכויות בחברה הקולטת במועד המיזוג. הואיל ומדובר בדרישה של יחסי גודל שלפיה לא יוכל להתבצע מיזוג אם היחס בין החברה המעבירה (החברה אשר מתמזגת לתוך החברה הקולטת) לבין החברה הקולטת הוא גדול מדי, ולאור המפורט בפסקה (3) להלן לעניין שינוי המגבלות לאחר המיזוג, מוצע לקבוע כי דרישה זו תחול רק במועד המיזוג. יובהר, כי גם כיום הפרשנות המקובלת היא שהוראות פסקה (9) של סעיף 103 לפקודה גוברות על הוראות פסקה (א)6 של אותו סעיף, במהלך התקופה הנדרשת.

לפסקה (2)

מוצע להוסיף לרשימת התנאים לתחולת ההטבות לגבי מיזוג, תנאי שלפיו הוגשו כל הדוחות והמסמכים שהחברות המתמזגות ובעלי הזכויות בהן נדרשים להגיש לפי סעיף 103(א) לפקודה.

לפסקה (3)

בחלק ה' לפקודה נקבעו כאמור כמה תנאים מרכזיים לכך ששינוי מבנה לא יחויב במס (בעת ביצועו), בין השאה בסעיפים 103(8), 104(א)1 ו-105(7) לפקודה. מדובר בתנאים אשר מגבילים מכירת זכויות והקצאת זכויות בחברה שעוברת שינוי מבנה, במהלך התקופה הנדרשת, שהיא כאמור, תקופה של שנתיים ממועד שינוי המבנה. תנאים אלה נועדו להבטיח את עקרון השמירה על הבעלות הכלכלית בנכסים ובזכויות בחברה, אשר כאמור, מהווה עיקרון יסודי למתן ההטבות הקבועות בחלק ה' לפקודה.

למרות המגבלות האמורות, לפי הוראות סעיפים 103(9), 104(1) ו-105(8) לפקודה, ניתן למכור במהלך תקופת המגבלות עד 10% מהזכויות של כל אחד מבעלי הזכויות בחברה הקולטת וניתן להקצות במהלך התקופה

(1א) הוראות פסקת משנה (א) לא יחולו על חברה קולטת שהחזיקה, לפני מועד המיזוג, במלוא הזכויות בחברה המעבירה;”

(4) פסקה (9) – תימחק;

(5) בפסקה (9א), ברישה, המילים ”ונוסף על הוראות פסקה (9)” – יימחקו;

(6) פסקה (11) – תימחק.

11. בסעיף 103ד לפקודה –

(1) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

”(א) על אף האמור בסעיף 103ג(4) ו-5), רשאים בעלי זכויות בחברה מעבירה לקבל תמורה במזומן מהחברה הקולטת, בתמורה לזכויותיהם בחברה המעבירה, ולא יהיה בכך כדי לשלול את ההטבות הקבועות בפרק זה, ובלבד שבמהלך המיזוג התקיימו שני אלה:

(1) בעלי הזכויות וקרוביהם מכרו את כל מניותיהם בחברה המעבירה;

(2) בעלי הזכויות וקרוביהם לא קיבלו זכויות כלשהן בחברה הקולטת.

(1א) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאים בעלי זכויות בחברה מעבירה לקבל תמורת זכויותיהם, נוסף על המניות שהקצתה החברה הקולטת במהלך המיזוג, גם תמורה במזומן מאת החברה הקולטת, ולא יהיה בכך כדי לשלול את ההטבות האמורות בפרק זה, והכול אם מתקיימים כל אלה:

(1) ניתן לכך אישור המנהל על פי בקשה שהוגשה לו לפני מועד המיזוג;

(2) במהלך המיזוג שילמה החברה הקולטת לכל אחד מבעלי הזכויות בחברה המעבירה תמורה במזומן בשיעור שווה בהתאם לחלקו היחסי בזכויות בחברה המעבירה, שאינו עולה על 40% מסך התמורה שניתנה לו;

(3) החברה הקולטת, בעלי הזכויות בה או צד הקשור אליהם אינם מחזיקים, ערב המיזוג, בזכויות בחברה המעבירה בשיעור של 10% או יותר;

(4) החברה המעבירה, בעלי הזכויות בה או צד הקשור אליהם אינם מחזיקים, ערב המיזוג, בזכויות בחברה הקולטת, בשיעור של 10% או יותר.

(2א) התקבלה תמורה במזומן כאמור בסעיפים קטנים (א) או (1א) –

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 11 בסעיף 103ג(4) לפקודה נקבעה הגבלה ולפיה ככלל אי-חיוב במס על מכירת זכויות במיזוג לא יחול אם שולמה תמורה במזומנים בעת המיזוג. כלומר, קבלת תמורה כאמור מהווה הפרה של תנאי מהתנאים לזכאות לאי-חיוב במס כאמור. הגבלה זו נקבעה לאור ההנחה שקבלת תמורה במזומן מהווה אינדיקציה למימוש כלכלי המצדיק חיוב במס, להבדיל מקבלת תמורה בדרכים אחרות אשר אינן מעידות בהכרח על מימוש כלכלי כאמור. זאת, בכפוף לאמור בסעיף 103ד(א) לפקודה, אשר מאפשר כיום רכישת זכויות מבעלי מניות מיעוט במזומן, בתנאים שנקבעו בסעיף. ואולם מדובר בסעיף שתחולתו מוגבלת למקרים מסוימים בלבד.

הניסיון מלמד שתשלום חלק מהתמורה במזומן הוא רכיב אפשרי גם בעסקאות מיזוג הנעשות לתכלית עסקית-כלכלית, ובפרט בעסקאות כאמור בתחום

שינוי המבנה במקרה זה מתרחש רק במישור החברות (הקולטת והמעבירה) ולא במישור בעלי הזכויות (ראו: פסקה (8)(1א) של סעיף 103 לפקודה כנוסחה המוצע).

לפסקאות (4) ו-5)

לאור התיקון המוצע בפסקה (3), מתייתרות הוראות פסקה (9) של סעיף 103 לפקודה, ומוצע על כן למחוק ולתקן בהתאם את פסקה (9א) של אותו סעיף.

לפסקה (6)

לאור הוספת פרק חמישי לחלק ה' לפקודה, בסעיף 38 להצעת החוק, אשר קובע הוראות לעניין שינוי מבנה נוסף, מכל סוג, מוצע למחוק את פסקה (11) של סעיף 103 לפקודה, שעניינה שינוי מבנה נוסף מסוג מסוים.

(1) לא יחולו לגבי בעלי הזכויות שקיבלו תמורה כאמור ההטבות הקבועות בפרק זה, בקשר לאותה תמורה, והם יחויבו במסים החלים לפי כל דין;

(2) החברה הקולטת תחויב, לגבי זכויות באיגוד מקרקעין ששולמה בעדן תמורה במזומן, במס רכישה לפי חוק מיסוי מקרקעין;

(3) המחיר המקורי של הזכויות ששולמה בעדן תמורה במזומן, יחושב בהתאם ליחס שבין שווי התמורה ששולמה במזומן לשווי התמורה הכוללת שניתנה בעד כל הזכויות בחברה המעבירה:"

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"ג) בסעיף זה, "קרוב" – כל אחד מאלה:

(1) קרוב כהגדרתו בסעיף 88;

(2) מי שהוא בעל שליטה בחבר בני אדם שהוא בעל מניות בחברה הקולטת;

(3) מי שבעל מניות בחברה הקולטת הוא בעל שליטה בו."

תיקון סעיף 103ה

12. בסעיף 103ה לפקודה –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "חוק התיאומים בשל אינפלציה וחוק מס שבח מקרקעין" יבוא "וחוק מיסוי מקרקעין" ואחרי "אילו לא הועבר הנכס" יבוא "והכול בין ששולמה במסגרת המיזוג תמורה במזומן כאמור בסעיף 103ד(א) או (א1), ובין שלא שולמה תמורה כאמור";

(2) סעיף קטן (ב) – בטל.

תיקון סעיף 103ה

13. בסעיף 103ה לפקודה –

ד ב ר י ה ס ב ר

זה נוסחם של סעיפים 103ה(ב), 104ה(ב) ו-105ו(ב) לפקודה, שמוצע לבטלם:

"103ה. ...

(ב) העברת נכס במיזוג תיחשב מכירה לענין מנין התקופות לפי סעיף 21 לחוק עידוד התעשייה.

104ה. ...

(ב) העברת נכס על פי סעיפים 104א עד 104ג תיחשב מכירה לענין מנין התקופות לפי סעיף 21 לחוק עידוד התעשייה.

1105. ...

(ב) העברת נכס בפיצול תיחשב כמכירה לענין מנין התקופות בסעיף 21 לחוק עידוד התעשייה."

סעיף 13 כיום, חל סעיף 103ה לפקודה על הקצאת זכויות בחברה קולטת, רק במקרה שהזכויות בחברה הקולטת ובחברה המעבירה לא היו רשומות למסחר בבורסה ביום המיזוג. מוצע לבטל תנאי זה, מאחר שהוא אינו רלוונטי יותר, וזאת מכיוון שאין הבדל במיסי בין חברה נסחרת לחברה שאינה נסחרת, מאז חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 132), התשס"ב-2002 (ס"ח התשס"ב, עמ' 530) (להלן – תיקון מס' 132).

הטכנולוגיה העילית. לאור האמור, מוצע להחליף את סעיף 103ד(א) לפקודה ולאפשר, בכפוף לאישור מראש מאת המנהל, העברת תמורה במזומן בהיקף שלא יעלה על 40% מהתמורה הכוללת שניתנה במיזוג ובכפוף לתנאים שמטרתם לוודא כי אין מדובר בעסקת מימוש: היותן של החברות המתמזגות חברות בבעלות נפרדת בעיקרה וביצוע המיזוג תוך העברת תמורה שווה במזומן לבעלי הזכויות בהתאם לחלקם היחסי בזכויות בחברה המעבירה.

ידוגש כי על פי המוצע, לא תינתן הקלה כלשהי לגבי רכיב המזומן ששולם במיזוג והוא ימוסה במלואו במועד המיזוג.

סעיף 103ה(1) סעיף 103ה לפקודה מסדיר את שמירת רצף המס לגבי נכס שהועבר לחברה קולטת במיזוג. מוצע להבהיר כי האמור באותו סעיף יחול גם לגבי מיזוג ששולמה במסגרת תמורה במזומן, כאמור בסעיף 103ד(א) או (א1) לפקודה, כנוסחו המוצע בסעיף 103ה(1) להצעת החוק.

סעיפים 103ה(2) מוצע לתקן את סעיפים 103ה, 104ה ו-105ו(ב) לפקודה, ולמחוק בהם את ההתייחסות לסעיף 21 לחוק עידוד התעשייה (מסים), התשכ"ט-1969, אשר בוטל בחוק עידוד התעשייה (מסים) (תיקון מס' 12), התשנ"ה-1994 (ס"ח התשנ"ה, עמ' 4).

- (1) במקום הרישה עד המילים "יחולו לגבי" יבוא "במכירת" ואחרי "(להלן – המניה החדשה)" יבוא "יחולו";
- (2) בפסקה (3), במקום "אשר נרכשה עד המועד הקובע, יראו לעניין חישוב רווח ההון הריאלי עד המועד הקובע" יבוא "אשר נרכשה עד מועד השינוי, יראו, לעניין החיוב במס על רווח ההון הריאלי לפי סעיף 91(ב) או החיוב במס על השבח הריאלי לפי סעיף 48א(ב) לחוק מיסוי מקרקעין";
- (3) אחרי פסקה (4) יבוא:

"(4א) במכירת המניה החדשה, לראשונה, בידי מי שהיה בעל זכויות בחברה המעבירה ערב המיזוג, יחול פטור ממס לפי סעיף 97, רק אם בעל הזכויות האמור היה זכאי במועד המיזוג לפטור ממס כאמור, אילו מכר את המניה הישנה באותו מועד";

תיקון סעיף 1103 .14 בסעיף 1103 לפקודה –

- (1) בכותרת השוליים, המילים "מניות הנסחרות בבורסה ולענין" – יימחקו;
- (2) סעיף קטן (א) – בטל.

תיקון סעיף 1103 .15 בסעיף 1103 לפקודה –

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "בסעיף 28" יבוא "בסעיפים 28 או 29";
- (2) בסעיף קטן (ב), הסיפה החל במילים "תקופה של חמש שנים" – תימחק;
- (3) בסעיף קטן (ד), במקום "בסעיפים 28" יבוא "בסעיפים 28, 29";
- (4) אחרי סעיף קטן (ז) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 14 סעיף 1103(א) לפקודה מסמיך את שר האוצר לקבוע בתקנות תיאומים הנדרשים לעניין חברות הנסחרות בבורסה במועד המיזוג או לאחריו. לאור העובדה שמבחינת שיעור המס, לרוב אין משמעות כיום למניות הנסחרות בבורסה, מוצע לבטל את הסעיף האמור, שזה נוסחו:

"(א) שר האוצר יקבע בתקנות, באישור ועדת הכספים של הכנסת, תיאומים הנדרשים לענין מיזוג של חברה או חברות שמניותיהן נסחרות בבורסה במועד המיזוג, או שמניותיהן נרשמו למסחר בבורסה לאחר מועד המיזוג, או שמניותיהן נמחקו ממסחר בבורסה במועד המיזוג או אחריו."

סעיף 15 סעיף 1103 לפקודה קובע כי הפסדים שהיו לחברות המשתתפות במיזוג, לפני מועד המיזוג, יותרו בקיוזו החל מהשנה שלאחר המיזוג כנגד הכנסתה של החברה הקולטת, ובלבד שלא יותר לקיזוז סכום העולה על 20% מסך כל ההפסדים כאמור או על 50% מהכנסתה החייבת של החברה הקולטת (לפני קיזוז הפסדים לפי סעיף זה), לפי הנמוך הסדר זה נועד לצמצם הפחתת מס במסגרת מיזוג בין חברה מרוויחה לבין חברה מפסידה, בדרך של פריסת קיזוז ההפסדים על פני חמש שנים.

עוד מוצע לתקן את פסקה (3) של הסעיף האמור כך שיבוא בה לידי ביטוי גם חישוב רווח ההון ממכירת מניות שנרכשו עד מועד השינוי, קרי, עד יום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012). וכן חישוב השבח כאמור במכירת זכות באיגוד מקרקעין.

לבסוף, מוצע להוסיף לסעיף 1103 האמור את פסקה (4א) המוצעת, שלפיה במכירת המניה החדשה, לראשונה, בידי מי שהיה בעל זכויות בחברה המעבירה, יחול פטור ממס לפי סעיף 97, רק אם בעל הזכויות האמור היה זכאי במועד המיזוג לפטור ממס כאמור, אילו מכר את המניה הישנה באותו מועד. הוראה זו נועדה למנוע קבלת פטור ממס בידי מי שלא היה זכאי לכך מאחר שלולא המיזוג, לא היה עומד בתנאים לקבלת פטור.

לדוגמה, לפי סעיף 97(3) לפקודה, יינתן פטור ממס לתושב חוץ על רווח הון במכירת נייר ערך או זכות כאמור באותו סעיף, שיום רכישתם חל ביום (1 בינואר 2009) ואילך (ראו: סעיף 5ג) לחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 169 והוראת שעה), התשס"ט–2008 ("ח התשס"ט, עמ' 128)). מאחר שלפי סעיף 1103 לפקודה יראו כמועד הרכישה של המניה החדשה את מועד המיזוג, מוצע לקבוע כאמור כי הפטור ממס לא יחול לגבי המניה החדשה, אם המוכר לא היה זכאי לאותו פטור לגבי המניה הישנה, לו מכר אותה במועד המיזוג.

"(11) המגבלות על קיזוז הפסד או הפסד הון לפי סעיף זה לא יחולו על הפסדים כאמור של חברה קולטת שהחזיקה, ערב המיזוג, במלוא הזכויות בחברה המעבירה וששווי השוק שלה עלה באותו מועד על פי תשעה משווי השוק של החברה המעבירה; המנהל רשאי לקבוע בכללים נסיבות נוספות שבהתקיימן לא יחולו המגבלות על קיזוז הפסדים לפי סעיף זה.;"

5) בסעיף קטן (ח), בהגדרה "הכנסה חייבת", אחרי "קיזוז הפסדים" יבוא "שנוצרו לפני מועד המיזוג, לפי סעיף זה".

16. בסעיף 103טו(א) לפקודה, במקום "לא יהיה ערעור" יבוא "ניתן לערער כאילו היתה צו תיקון סעיף 103טו לפי סעיף 152(ב)".
17. בסעיף 103יא(א) לפקודה, הסיפה החל במילה "ובחוק" – תימחק. תיקון סעיף 103יא
18. בסעיף 103יב(א) לפקודה, במקום "לחוק מס שבח מקרקעין" יבוא "לחוק מיסוי מקרקעין". תיקון סעיף 103יב
19. בסעיף 103יט(א) לפקודה, במקום "הכל כפי שיקבע" יבוא "שקבע". תיקון סעיף 103יט
20. בסעיף 103כ לפקודה – תיקון סעיף 103כ
- (1) בסעיף קטן (ב) –

ד ב ר י ה ס ב ר

דברי ההסבר לסעיף זה, תחושב ההכנסה החייבת לפני קיזוז הפסדים שנוצרו לפני מועד המיזוג, לפי סעיף זה, להבדיל מהפסדים שנוצרו לאחר מועד המיזוג.

סעיף 16 סעיף קטן (א) של סעיף 103טו לפקודה קובע כי לגבי מיזוג סטטוטורי (מיזוג כאמור בפסקה (1) להגדרה "מיזוג" שבסעיף 103 לפקודה) ניתן לפנות למנהל ולבקש אישור כי תכנית המיזוג עומדת בתנאים המפורטים בסעיף 103ג לפקודה. הוראות לעניין החלטת המנהל קבועות בסעיף קטן (ה) של סעיף 103טו לפקודה. לפי סעיף קטן (ו) של הסעיף האמור, על החלטת המנהל לפי סעיף קטן (ה), לא יהיה ערעור. מוצע לקבוע כי יהיה ניתן לערער על החלטת המנהל כאילו היא צו לפי סעיף 152(ב), כלומר לערער בהתאם להוראות הפקודה והתקנות לעניין סדרי דין שהותקנו מכוחה, כאמור בסעיף 153 לפקודה.

סעיף 19 סעיף 103יט לפקודה מחייב את החברות המתמזגות ובעלי הזכויות שבהן להגיש לפקיד השומה דוח הכולל את כל הפרטים והעובדות הנוגעים למיזוג, וכן מסמכים ודוחות נוספים המנויים בסעיף, הכול כפי שקבע השר בתקנות. מוצע להבהיר כי החובה להגיש את הדוחות והמסמכים המנויים בסעיף קיימת גם בלא ששר האוצר קבע תקנות בעניין זה, וכי השר מוסמך לקבוע בתקנות דוחות או פרטים אחרים שאינם מנויים בסעיף.

סעיף 20 לפסקה (1)

סעיף 103כ לפקודה קובע הוראות לעניין מיזוג על דרך של החלפת מניות. סעיף קטן (ב) של אותו סעיף קובע את התנאים שבהם מיזוג כאמור לא יחויב במס. בין השאר נדרש לפי אותו סעיף קטן כי החברה הקולטת מחזיקה, מיד לאחר המיזוג ובמשך התקופה הנדרשת, בכל הזכויות בחברה הנעברת שאותן החזיקה במועד המיזוג, וכי הוגשה בקשה למנהל לאשר את תכנית המיזוג.

סעיף קטן (ב) סיפה של סעיף 103טו האמור קובע, לעניין קיזוז הפסד הון, כי תקופה של חמש שנים ממועד המיזוג לא תבוא במניין ההגבלה הקבועה בסעיף 92 לפקודה לגבי תקופת הקיזוז של הפסד. מאחר שסעיף 92 האמור תוקן במסגרת תיקון מס' 132 והמגבלה לעניין התקופה שבה מותר לקזז הפסדים בוטלה, מוצע בפסקה (2) למחוק את הסיפה של סעיף קטן (ב) האמור.

בנוסף, הניסיון מלמד שהסדר הקבוע בסעיף 103טו לפקודה עלול ליצור עיוותים במקרים מסוימים. כך למשל במקרה שמתמזגות חברה אם וחברה בת, שווי החברה האם עולה באופן ניכר על שווי החברה הבת ולחברה האם הפסדים ניכרים. במקרה כזה, יביאו הוראות הסעיף האמור לכך שיחולו על החברה האם מגבלות על קיזוז הפסדים גם לגבי הכנסותיה שלה, על אף שהמיזוג לא יצר לה יתרון כלשהו לעניין ניצול ההפסדים, ולפיכך ראוי במקרה זה לא להגביל קיזוז הפסדים בידי החברה האם.

לאור האמור, מוצע לקבוע, בסעיף קטן (11) כנוסחו המוצע, כי מגבלת קיזוז ההפסדים הקבועה בסעיף 103טו לפקודה לגבי הפסדי החברה הקולטת, לא תחול על חברה קולטת שהחזיקה ערב המיזוג במלוא הזכויות בחברה המעבירה וששווייה עלה באותו מועד על פי תשעה משווי החברה המעבירה. כן מוצע להסמיך את המנהל לקבוע בכללים נסיבות נוספות שבהתקיימן לא יחולו המגבלות האמורות.

יצוין כי באופן דומה, מוצע לבטל את המגבלות הקבועות היום בסעיף 105טו לפקודה לעניין קיזוז הפסדים של חברה מתפצלת (ראו: דברי הסבר לסעיף 32 להצעת החוק).

בפסקה (3) מוצע להבהיר כי בבחינת ההכנסה החייבת, לצורך חישוב הסכום המותר לקיזוז כמפורט בפתח

(א) ברישה, אחרי "פקודה זו" יבוא "או", המילים "או לפי חוק תיאומים בשל אינפלציה" – יימחקו, ובמקום "ובתנאים המפורטים להלן" יבוא "ובלבד שהחברה הקולטת מחזיקה, מיד לאחר המיזוג, בכל הזכויות בחברה הנעברת שהועברו לה אגב המיזוג, ושבהמלך התקופה הנדרשת לא יפחת סך הזכויות כאמור שבהחזקתה מ-51% מכל אחת מהזכויות בחברה הנעברת";

(ב) פסקאות (1) ו-(2) – יימחקו;

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) רווח או הפסד שנוצר עקב מכירת מניות החברה הנעברת בידי החברה הקולטת לא יותר לקיזוז בשנת המס שבה חל מועד המיזוג ובמשך שנתיים שלאחריה, כנגד הפסד או רווח בחברה הקולטת, והכול לפי סעיפים 28, 29 או 92, לפי העניין, ובשלוש השנים הבאות לא יותר לקיזוז רווח או הפסד שנוצר עקב מכירת המניות כאמור כנגד רווח או הפסד שנוצר ממכירת נכסים שיום רכישתם קדם למועד המיזוג.

(ב2) הוראות סעיף 103(ז) יחולו לעניין קיזוז הפסד או הפסד הון שהיה לחברה הקולטת או לחברה הנעברת לפני מועד המיזוג, בשינויים המחוייבים";

ד ב ר י ה ס ב ר

במקביל, מתכוונת רשות המסים לקדם תיקון לתקנות מס הכנסה (הקלה ביחסי גודל במיזוגים מסוימים), התשס"ג-2003 (ק"ת התשס"ג, עמ' 601), שלפיו לא יידרש אישור המנהל לצורך הקלה ביחסי גודל שניתנה לפי תקנות אלה.

לפסקה (2)

בסעיף 103 לפקודה לא קבועה כיום מגבלה לעניין קיזוז הפסדים. זאת משום שבעלי הזכויות בחברה הקולטת נדרשים להחזיק, במשך כל התקופה הנדרשת, בכל הזכויות בחברה הנעברת שהחזיקו במועד המיזוג, למעט במקרים המנויים בסעיף קטן (ג) של אותו סעיף. לגבי סוגים אחרים של שינויי מבנה אשר מוסדרים בחלק ה' לפקודה, נקבעה מגבלת קיזוז הפסדים לתקופה של חמש שנים (ראו למשל המגבלה הקבועה בסעיף 104(ח1) לפקודה לעניין החלפת מניות).

מאחר שמוצע כעת לאפשר דילול החזקות גם במיזוג על דרך החלפת מניות – בתנאים כאמור בסעיף קטן (ב) של סעיף 103 לפקודה כתיקונו המוצע בפסקה (1) – ובמטרה ליצור אחידות בעניין זה בין ההסדרים השונים בחלק ה' לפקודה, מוצע לקבוע בסעיפים קטנים (ב1) ו-(ב2) כנוסחם המוצע, מגבלה דומה למגבלת הנוכרת לעיל, אשר תעמוד גם היא על חמש שנים, תוך מתן סמכות למנהל להרחיב מגבלה זו במקרים מיוחדים כאמור בסעיף 103(ח2) לפקודה.

לעניין זה חשיבות יתרה לאור ההקלות המוצעות בהצעת חוק זו, אשר מאפשרות ביצוע מהלכים מורכבים ודגמת שינוי מבנה לאחר שינוי מבנה, דבר שעשוי לשמש פתח לתכנוני מס בלתי נאותים (בעיקר בתחום קיזוז הפסדים). וכן לאור האפשרות למכור זכויות בחברה הנעברת במהלך התקופה הנדרשת, כמפורט בדברי ההסבר לפסקה (1).

מוצע לתקן את סעיף קטן (ב) האמור ולקבוע כי החברה הקולטת תידרש להחזיק מיד לאחר המיזוג בכל הזכויות בחברה הנעברת שהועברו לה, ואולם במהלך התקופה הנדרשת יוכל סך הזכויות שבהחזקתה לרדת עד לשיעור של 51% מכל אחת מהזכויות בחברה הנעברת. תנאי זה דומה במהותו לתנאי הקבוע בסעיף 103(2) לפקודה, לגבי מיזוג סטטוטורי. יובהר, כי מאחר שהתנאים לקבלת הטבות המס הקבועים בסעיף 103 לפקודה נדרשים גם במיזוג לפי סעיף 103 לפקודה, כאמור בסעיף קטן (ב) רישה של אותו סעיף, הרי שעל פי המוצע תתאפשר במהלך התקופה הנדרשת מכירת זכויות בידי בעלי הזכויות בחברה הקולטת וכן הקצאת זכויות, ובכלל זה הקצאת זכויות חדשות לבעלי הזכויות הקיימים, ובלבד שסך זכויותיהם לא יפחת מ-25% מכל אחת מהזכויות בחברה הקולטת (ראו גם דברי הסבר לסעיף 103(3) להצעת החוק).

בנוסף, קובע היום סעיף קטן (ב)(2) של סעיף 103 לפקודה, כי אי החיוב במס בשל המיזוג (החלפת המניות), תלוי במתן אישור מראש מאת מנהל רשות המסים. הוראה זו יוצרת חסם משמעותי אשר מביא להכבדת הנטל הביורוקרטי ולעיכובים בביצוע שינויי מבנה. במטרה להסיר חסם זה, מוצע לבטל את הדרישה לאישור מראש של שינוי המבנה ולהסתפק בעניין זה בדיווח לפקיד השומה בתוך 30 יום ממועד המיזוג, כאמור בסעיף 103(ד) לפקודה (אשר מוחל לעניין מיזוג על דרך החלפת מניות בסעיף קטן (ה) של סעיף 103 לפקודה).

בכמה מקרים מורכבים יותר מוצע להותיר על כנה את הדרישה לאישור מראש של המנהל, למשל בעת שינוי מבנה שבו החברה הקולטת היא חברה זרה (ראו: סעיף 103(ג)(7)(ב) לפקודה).

(3) סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) – בטלים;

(4) בסעיף קטן (ה), אחרי "103ב(ב)" יבוא "103ד" ואחרי "103י" יבוא "103יג".

תיקון סעיף 104א

21. בסעיף 104א לפקודה –

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) ברישה, במקום "לפי חוק מס שבח מקרקעין, או לפי חוק התיאומים בשל אינפלציה" יבוא "או לפי חוק מיסוי מקרקעין";

(ב) בפסקה (1), במקום "במשך שנתיים לפחות מיום" יבוא "מיד לאחר" ובסופה יבוא "ובמהלך התקופה הנדרשת לא יפחת סך הזכויות כאמור שבהחזקתו מ-25% מכל אחת מהזכויות בחברה";

(ג) בפסקה (2), במקום "במשך שנתיים לפחות מיום ההעברה" יבוא "בתקופה הנדרשת";

(2) סעיף קטן (ב) – בטל;

(3) בסעיף קטן (ב1), במקום "4 שנים" יבוא "5 שנים".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 21 לפסקה (1)

לפסקה (3)

סעיף 104א לפקודה קובע כי אדם המעביר את מלוא זכויותיו בנכס לחברה, תמורת קבלת הזכויות הקיימות באותה חברה, לא יחויב במס אם התקיימו התנאים הקבועים בסעיף קטן (א) של אותו סעיף. לפי פסקה (1) של סעיף קטן (א) האמור נדרש כי "המעביר מחזיק במשך שנתיים לפחות מיום ההעברה זכויות המנקות לו לפחות 90% בכל אחת מהזכויות מהחברה". מוצע להחליף פסקה זו ולקבוע, בדומה לתיקון המוצע בהקשר זה בפרק המיוזגים (ראו סעיף 310(3) להצעת החוק), כי המעביר יידרש להחזיק את הזכויות האמורות מיד לאחר ההעברה, וכי במהלך התקופה הנדרשת לא יפחת סך הזכויות שבהחזקתו מ-25% מכל אחת מהזכויות בחברה.

לפסקה (2)

סעיף קטן (ב) של סעיף 104א לפקודה קובע כי "האמור בסעיף קטן (א) לא יחול לגבי נכס שהוא בבעלות שותפות או בבעלות משותפת של מספר בעלים". לאור תיקון סעיף 103א(א) לפקודה במסגרת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 221), התשע"ו-2016 ("ס"ח התשע"ו, עמ' 687), והחלת חלק ה'2 לפקודה גם על שותפויות רשומות, אין עוד צורך בהוראה זו ומוצע על כן לבטלה.

לפסקה (3)

סעיף 104א(ב1) לפקודה קובע כי אם הועבר נכס לחברה שהיא איגוד מקרקעין או שהיתה לאיגוד מקרקעין לאחר העברת הנכס, יחולו הוראות סעיף קטן (א) של סעיף 104א האמור רק אם הועברו מלוא זכויותיו של המעביר בנכס, ואם הנכס המועבר הוא קרקע – רק אם נבנה עליה בניין בתוך ארבע שנים ממועד ההעברה. על פי ניסיון העבר, עולה כי ארבע שנים לעתים אינן פרק זמן מספיק לצורך השלמת הבנייה הנדרשת. על כן מוצע להאריך את פרק הזמן עד להשלמת הבנייה מארבע שנים לחמש שנים.

לאור הוספת ההוראה לעניין קיוויו הפסדים בסעיף קטן (ב1) של סעיף 103 לפקודה בנוסח המוצע לעיל, מתייתרת ההסמכה שבסעיף קטן (ד) של אותו סעיף ומוצע על כן לבטלה.

סעיף קטן (ג) של סעיף 103 לפקודה מתייתר אף הוא, נוכח מחיקתה של פסקה (9) בסעיף 103 לפקודה (ראו דברי ההסבר לסעיף 10(4) להצעת החוק) ומוצע על כן לבטלה.

זוה נוסחם של סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) של סעיף 103 לפקודה שמוצע לבטלם:

"(ג) התקיים אירוע מהאירועים המפורטים בפסקאות (א) עד (ג) לסעיף 103(9), לא יראו בכך שינוי בזכויות לאחר המיוזג, ובלבד שבשום מועד במהלך התקופה הנדרשת לא יפחתו זכויותיהם של מי שהיו בעלי זכויות בחברות המשתתפות במיוזג ערב המיוזג, מ-51% בכל אחת מהזכויות בחברה הקולטת וכן, לא יפחתו זכויות החברה הקולטת מ-51% בכל אחת מהזכויות בחברה הנעברת.

(ד) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע כללים לענין הפסדים המותרים לקיוויו בחברה הקולטת ובחברה הנעברת."

לפסקה (4)

סעיף 103(ה) לפקודה מחיל סעיפים שונים בפרק שני לחלק ה'2 לפקודה (פרק המיוזגים), על מיוזג על דרך של החלפת מניות. מוצע להחיל כאמור גם את סעיף 103 לפקודה שקובע הוראות לעניין תמורה מעורבת (מוזמן ומנית) במיוזג, וכן להחיל במפורש את סעיף 103יג לפקודה, על אף שעל פי הפרשנות המקובלת, סעיף זה חל גם היום, טרם התיקון המוצע, על מיוזג בדרך של החלפת מניות.

(א) ברישה, הקטע החל במילים "שהוקמה במיוחד" עד המילים "או לפניו והכל" – יימחק, ובמקום "לפי חוק תיאומים בשל אינפלציה או לפי חוק מס שבח" יבוא "או לפי חוק מיסוי מקרקעין";

(ב) במקום פסקה (1) יבוא:

(1) (א) הועבר הנכס לחברה שהוקמה במיוחד לצורך כך ולא היה לאותה חברה נכס אחר או פעילות אחרת במועד ההעברה או לפניו (בפסקה זו – חברה חדשה) – חלקו של כל אחד מהשותפים או הבעלים המשותפים בכל אחת מהזכויות בחברה, מיד לאחר ההעברה, זהה לחלק שהיה לו לפני ההעברה בכל נכס שהועבר כאמור או בשותפות, לפי העניין;

(ב) הועבר הנכס לחברה שאינה חברה כאמור בפסקת משנה (א) (בפסקה זו – חברה קיימת) – בעלי הזכויות בחברה הקיימת היו, לפני ההעברה, בעלי הזכויות בנכס או בשותפות ומיד לאחר ההעברה החזיק כל אחד מהם בחלק בזכויות בחברה הקיימת הוזהה לחלק שהיה לו בזכויות באותה חברה ולחלקו בנכס או בשותפות, לפי העניין, לפני ההעברה.

(ג) במהלך התקופה הנדרשת לא יפחת סך הזכויות המוחזקות בידי מי שהיה בעל זכויות בחברה חדשה או בחברה קיימת, כאמור בפסקאות משנה (א) או (ב), מיד לאחר ההעברה כאמור באותן פסקאות משנה, מ-25% מכל אחת מהזכויות בחברה;

(ג) בפסקה (2), במקום "במשך שנתיים מיום ההעברה" יבוא "בתקופה הנדרשת";

ד ב ר י ה ס ב ר

קיוו הפסדים נועדו להבטיח כי העברה כאמור לחברה קיימת לא תיעשה לצורך הפחתת מס בלתי נאותה.

עוד מוצע, בין שמדובר בהעברה לחברה קיימת ובין שמדובר בהעברה לחברה חדשה, לאפשר גם בהקשר זה, במהלך התקופה הנדרשת, למי שהיה בעל זכויות בחברה מיד לאחר ההעברה, להפחית את שיעור החזקתו בזכויות בחברה עד לשיעור של 25% מהזכויות.

כמו כן מוצע, בדומה לתיקון המוצע בסעיף 21(3) להצעת החוק לעניין אדם המעביר זכויות בנכס לחברה (ראו סעיף 104א(ב1) לפקודה כתיקונו המוצע באותו סעיף), לתקן את פסקה (4) של סעיף 104ב(א) לפקודה ולהאריך את התקופה להשלמת בנייה בחברה שהיא איגוד מקרקעין מארבע שנים לחמש שנים.

במסגרת התיקון המוצע בסעיף זה, מוצע להחליף את פסקה (1) של סעיף 104ב(א) לפקודה, שזו נוסחה:

"(1) במשך שנתיים לפחות מיום ההעברה, חלקו של כל אחד מהשותפים או הבעלים המשותפים בכל אחת מהזכויות בחברה זהה לחלק שהיה לו בכל אחד מהנכסים שהועברו כאמור או לחלקו בשותפות, לפי העניין".

סעיף 22 לפסקאות (1) ו-(4)

סעיף 104ב(א) לפקודה קובע כי בהעברה של נכס בבעלות משותפת או נכס בבעלות שותפות, לחברה, נדרש כי ההעברה תהיה לחברה שהוקמה במיוחד לצורך כך, שאין לה נכס אחר או פעילות אחרת באותו מועד או לפניו. נראה כי כוונת המחוקק בהוראה זו היתה למנוע העברות של נכסים המשמשים בפעילות עסקית לחברה קיימת שלה הפסדים עסקיים, באופן שכתוצאה מההעברה יהיה ניתן לקזז הפסדים אלה כנגד רווחים שינבעו מפעילות הנכסים המועברים.

הניסיון מלמד, כי הדרישה ולפיה העברת הנכס תיעשה לחברה חדשה בלבד, מהווה חסם לביצוע שינויי מבנה שלהם תכלית עסקית וכלכלית. לאור האמור, מוצע להרחיב את האפשרויות לביצוע שינויי מבנה לפי סעיף 104ב(א) לפקודה, כך שתתאפשר העברת נכס כאמור גם לחברה קיימת, ובלבד שמיד לאחר ההעברה כל אחד מבעלי הזכויות בחברה האמורה יחזיק בחלק בזכויות החברה הוזהה לחלק שהיה לו בזכויות בחברה האמורה ולחלקו בנכס או בשותפות, לפני מועד ההעברה. יצוין כי התיקונים המוצעים בהצעת חוק זו לעניין המגבלות על

- (ד) בפסקה (4), במקום "ולאחר מכן הפכה החברה לאיגוד מקרקעין" יבוא "שהיא איגוד מקרקעין או שהיתה לאיגוד מקרקעין בעקבות העברת הקרקע", ובמקום "4 שנים" יבוא "5 שנים";
- (2) בסעיף קטן (ג), פסקה (2) – תימוך;
- (3) סעיפים קטנים (ד) ו-(ה) – בטלים;
- (4) בסעיף קטן (ו), במקום "לפי חוק התיאומים בשל אינפלציה או לפי חוק מס שבח מקרקעין" יבוא "או לפי חוק מיסוי מקרקעין" ובמקום הסיפה החל במילים "כל התנאים" יבוא "שני אלה:
- (א) במהלך התקופה הנדרשת לא יפחת סך הזכויות שמחזיקים בעלי הזכויות בחברה המעבירה ובחברה האחות, מ-25% מכל אחת מהזכויות באותן חברות;
- (ב) התנאים שקבע שר האוצר בתקנות";
- (5) אחרי סעיף קטן (ו) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

- (1) מטרת ההעברה היא ניהול ותפעול מאוחד של הנכסים המועברים;
- (2) תמורת העברת הנכס או הנכסים הוקצו מניות לכל אחד מהיחידים שחלקן מכלל מניות החברה שווה ליחס שבין שווי השוק של הנכס שהעביר לשווי השוק של כלל הנכסים שהועברו על פי סעיף קטן זה;
- (3) במשך שנתיים לפחות מיום ההעברה לא חל שינוי בזכויותיהם של בעלי המניות בחברה שהוקמה;
- (4) הנכסים המועברים ישמשו בחברה שימוש מקובל בנסיבות הענין במהלך עסקי החברה ויישארו בה במשך שנתיים לפחות מיום ההעברה;
- (5) לא יתאגדו במסגרת חברה, על פי סעיף קטן זה, יותר מעשרה יחידים, אולם רשאי המנהל לאשר כי באגודה שיתופית יתאגדו מספר רב יותר של יחידים;
- (6) שווי השוק של נכס שהעביר כל אחד מהיחידים לא יעלה על פי ארבעה משווי השוק של נכס שהעביר יחיד אחר, והכל במועד ההעברה; המנהל רשאי לשנות את השיעור האמור, מטעמים שיירשמו;
- (7) לא יועבר במסגרת סעיף קטן זה נכס שהוא זכות במקרקעין.
- (ה) האמור בסעיף קטן (ד) לא יחול לגבי נכס שהינו בבעלות שותפות או בבעלות משותפת של מספר בעלים.
- (5) לפסקה (2) כיום קבועה בפסקה (2) של סעיף 104 לפקודה הוראה החלה לעניין סעיפים 104 א עד 104 ג לפקודה, שלפיה בעלי זכויות המחזיקים בזכויות הנסחרות בבורסה לא ייכללו במניין בעלי הזכויות לעניין פסקה (1) של סעיף 104 ד האמור, אלא אם כן היו במועד המיזוג בעלי שליטה. מוצע לקבוע הוראה זו בסעיף קטן (ו) כנוסחו המוצע, כך שתחול
- (2) לפסקה (2) לאור הוספת האפשרות להעברת נכסים לחברה קיימת בתנאים שנקבעו, מתייתרות הוראות פסקה (2) של סעיף 104 ב(ג) לפקודה, ומוצע על כן למחקה. וזה נוסחה של פסקה (2) האמורה:
- "(2) יראו כחברה כאמור בסעיף קטן (א) גם חברה שהועבר אליה נכס לפי סעיף זה בעבר, כל עוד ממועד הקמתה של החברה ועד תום שנתיים מיום העברת נכס נוסף, לפי סעיף זה, התקיימו כל אלה:
- (א) בעלי הזכויות בחברה לא השתנו;
- (ב) היחס שבין שווי השוק של הזכויות שהוקצו לכל מעביר בשל העברת נכס נוסף לשווי הנכס הנוסף במועד העברתו, הוא כיחס שבין שווי השוק של חלקו של המעביר בכל הנכסים שהעביר לחברה לשווי השוק של החברה מיד לאחר ההעברה."
- (3) לפסקה (3) סעיף קטן (ד) של סעיף 104 לפקודה מאפשר לכמה יחידים להעביר, כל אחד, נכס בריפחת לחברה חדשה, למטרה של ניהול ותפעול מאוחד של הנכסים המועברים. בפועל, כמעט שלא מתבצעות העברות מהסוג האמור, כך שהסעיף אינו מופעל כלל ומוצע על כן לבטלו וכן לבטל בהתאם גם את סעיף קטן (ה) של סעיף 104 האמור.
- וזה נוסחם של סעיפים קטנים (ד) ו-(ה) של סעיף 104 לפקודה אשר מוצע לבטלם:
- "(ד) מספר יחידים שכל אחד מהם מעביר באותו מועד נכס בר פחת לחברה שהוקמה במיוחד לצורך כך, תמורת הקצאת מניות בלבד, ולא היה לאותה חברה נכס אחר או פעילות אחרת באותו מועד או לפניו, לא יחוייבו במס לפי פקודה זו בעת ההעברה אם נתקיימו כל אלה:

"(11) בעלי זכויות המחזיקים בזכויות הנסחרות בבורסה לא ייכללו במניין בעלי הזכויות לענין סעיף קטן (א)(1)(ג) או (ו), אלא אם כן היו, במועד העברת הנכס, בעלי שליטה; לענין זה, "בעל שליטה" – למעט קופת גמל וקרן נאמנות."

תיקון סעיף 104 ג. בסעיף 104 לפקודה – 23.

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) ברישה, במקום "או לפי חוק התיאומים בשל אינפלציה" יבוא "או לפי חוק מיסוי מקרקעין";

(ב) במקום פסקה (4) יבוא:

"(4) במהלך התקופה הנדרשת לא יפחת סך הזכויות שמחזיקה החברה האם בחברה המעבירה מ-25% מכל אחת מהזכויות באותה חברה, ויחולו לענין זה הוראות סעיף 104ב(11)";

(ג) בפסקה (6), במקום "הנכס מועבר" יבוא "המניות מועברות";

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "היכולה" יבוא "או מפעל מוטב כהגדרתו בסעיף 51 לאותו חוק והחברה יכולה" ובמקום "סעיף 47(ב)(2) או 51(ג) לאותו חוק" יבוא "סעיפים 47(א)(2) ו-47(ב)(2) או 51(א) ו-1(ג) לאותו חוק";

(3) בסעיף קטן (ג), המילים "ולצורך חוק התיאומים בשל אינפלציה עקב הפעלת סעיף זה" – יימחקו.

תיקון סעיף 104 ד. בסעיף 104 לפקודה, פסקאות (1), (2) ו- (5) – יימחקו. 24.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (2)

סעיף 104ג(ג) לפקודה קובע כי אם היה לחברה המעבירה מפעל מאושר כמשמעותו בחוק לעידוד להשקעות הון, התשי"ט-1959 (להלן – חוק לעידוד השקעות הון), והיא יכולה במועד ההעברה לחלק דיבידנד לפי סעיף 47(ב)(2) או 51(ג) לאותו חוק, יראו את העברת המניות המועברות כחלוקת דיבידנד כאמור. הסעיף נועד למנוע הוצאת רווחים שהיו פטורים לפי חוק לעידוד השקעות הון, בלא תשלום מס החברות כקבוע באותו חוק.

לאור תיקונים שנעשו במהלך השנים בחוק לעידוד השקעות הון, ובעיקר הוספת ההסדר לענין מפעל מוטב כהגדרתו בסעיף 51 לאותו חוק, במסגרת חוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2005 (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005 (ס"ח התשס"ה, עמ' 346) (להלן – תיקון מס' 60 לחוק לעידוד השקעות הון), מוצע לתקן בהתאם את ההפניה לסעיפי החוק האמורים בסעיף 104ג(ב) לפקודה.

סעיף 24 סעיף 104 לפקודה קובע הוראות החלות לענין סעיפים 104א עד 104ג לפקודה.

פסקה (1) קובעת את המקרים שבהם ירידה בשיעור ההחזקה בזכויות בחברה לא תהווה הפרה של הדרישות הקבועות בסעיפים האמורים, בתנאי שבשום מועד במהלך השנתיים לאחר ההעברה לא יפחתו זכויותיהם של מי שהיו בעלי בזכויות מיד לאחר ההעברה מ-51% בכל אחת מהזכויות בחברה.

לענין שיעורי ההחזקה הנדרשים לפי סעיפים 104ב(א) ו-1(ו) לפקודה כתיקונם המוצע. משמעות ההוראה היא כי בעלי הזכויות המחזיקים בזכויות הנסחרות בבורסה לא יובאו בחשבון לענין התנאי של החוקה ב-25% מהזכויות שאותן נדרשים להחזיק בעלי הזכויות לאחר העברת הנכסים.

סעיף 23 לפסקה (1)

סעיף 104ג לפקודה מאפשר העברת מניות של חברה בת (חברה מעבירה) בחברה נכדה, לחברה האם (להלן – מניות מועברות). בתנאים הקבועים בסעיף, סעיף קטן (א)(4) של אותו סעיף קובע, כי במשך שנתיים לפחות מיום ההעברה לא יחול שינוי בזכויות החברה האם בחברה המעבירה, היא החברה הבת. מוצע, גם בהקשר זה, בדומה לשינויים האחרים המוצעים בסעיפים 10(3), 21(1) ו-22(1) להצעת החוק, לאפשר הפחתה בהחזקות החברה האם בחברה הבת, עד להחזקה בשיעור של 25% בכל אחת מהזכויות בחברה הבת.

לשם כך מוצע להחליף את פסקה (4) של סעיף 104ג(א) לפקודה, שזה נוסחה:

"(4) במשך שנתיים לפחות מיום ההעברה לא חל שינוי בזכויות החברה האם בחברה המעבירה";

עוד מוצע לתקן טעות שנפלה בפסקה (6) של סעיף 104ג(א) לפקודה, שכן הסעיף עוסק ב"מניות" ולא ב"נכסים".

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "חוק התיאומים בשל אינפלציה וחוק מס שבח מקרקעין" יבוא "חוק מיסוי מקרקעין" והסיפה החל במילים "ואולם המחיר המקורי" – תימחק;
- (2) סעיף קטן (ב) – בטל;
- (3) בסעיף קטן (ג), לפני "ריווח הון או הפסד הון" יבוא "על קיזוז" ובמקום הסיפה החל במילים "לא יותר לקיזוז" יבוא "יחולו הוראות סעיף 103(ב) ו-(2), בשינויים המחויבים".

ד ב ר י ה ס ב ר

- (2) כלל בעלי הזכויות בנכס לפני ההעברה לא ימכרו אחוז מהזכויות שהם מחזיקים בחברה העולה על ההפרש בין האחוז של זכויותיהם מיד לאחר ההעברה לבין 90% מהזכויות בחברה;
- (ג) הוקצו מניות חדשות למי שלא היה בעל זכויות בחברה לפני ההקצאה בשיעור שאינו עולה על 25% מהון המניות לפני ההקצאה;
- (ד) (נמחקה);

[...]

- (2) בעלי זכויות המחזיקים בזכויות הנסחרות בבורסה לא ייכללו במנין בעלי הזכויות, לענין פסקה (1) אלא אם כן היו במועד המיזוג בעלי שליטה; לענין זה, "בעל שליטה" – למעט קופת גמל וקרן נאמנות;

[...]

- (5) על אף האמור בפרק זה, רשאי המנהל לקבוע כללים ולפיהם פיצול או מיזוג של חברה שאליה הועבר נכס כאמור בפרק זה, לא ייחשבו כאי קיום תנאי מהתנאים המפורטים בפרק זה.

סעיף 25(1) ו-(3)

סעיף 104 לפקודה עניינו בדרך החישוב של רווח ההון בעת מכירת נכס שהועבר לפי סעיפים 104 ו-104 לפקודה. מוצע להחיל את מנגנון קיזוז ההפסדים שמוצע לקבוע בסעיף 103(ב) ו-(2) לפקודה, כנוסחו המוצע בסעיף 20(2) להצעת החוק, על קיזוז הפסדים בחישוב רווח הון ממכירת נכסים שהועברו לפי סעיפים 104 ו-104 לפקודה, וזאת במטרה ליצור מנגנון קיזוז הפסדים אחיד בחלק ה' לפקודה.

סעיף 26 סעיף 104 לפקודה עניינו במכירת מניות שהתקבלו תמורת נכס שהועבר כאמור בסעיפים 104 ו-104 לפקודה.

עקב התיקונים המוצעים בסעיפים הנזכרים, בסעיפים 21 עד 23 להצעת החוק, מתייתרות הוראות פסקה (1) האמורה ומוצע למחקה.

את ההוראה הקבועה היום בפסקה (2) של סעיף 104 לפקודה, מוצע כאמור להעביר להוראות הפרטניות שעניינן שיעורי ההחזקות של בעלי הזכויות הנדרשים לצורך הזכאות להטבות לפי חלק ה' לפקודה (ראו דברי ההסבר לסעיף 22(5) להצעת החוק).

לבסוף מוצע, לאור הוספת פרק חמישי לחלק ה' לפקודה כנוסחו המוצע, שעניינו שינוי מבנה נוסף, למחוק את פסקה (5) של סעיף 104 לפקודה, אשר מסמיכה את המנהל לקבוע כללים שלפיהם פיצול או מיזוג של חברה שאליה הועבר נכס כאמור בפרק השלישי לחלק ה' לפקודה, לא ייחשבו לאי קיום תנאי מהתנאים המפורטים באותו פרק.

וזה נוסחן של פסקאות (1), (2) ו-(5) של סעיף 104 לפקודה, שמוצע למחוק:

"(1) אם התקיים אחד מהדברים המפורטים בפסקאות משנה (א) עד (ד) להלן, לא יראו בו פגיעה בהמשך ההחזקה בזכויות בחברה, ובלבד שבשום מועד במהלך שנתיים לאחר ההעברה לא יפחתו זכויותיהם של מי שהיו בעלי הזכויות מיד לאחר ההעברה מ-51% בכל אחת מהזכויות בחברה:

(א) הוצעו לציבור בבורסה מניות כהגדרתן בסעיף 102 על פי תשקיף שבו צויין שהבורסה הסכימה לרישום המניות למסחר בה;

(ב) אחד או יותר מבעלי הזכויות בחברה שאליה הועבר הנכס מכר במכירה מרצון, במשך שנתיים ממועד ההעברה, פחות מ-10% מכל אחת מהזכויות המוחזקות בידו או – בהסכמת בעלי המניות האחרים – אחוז גבוה יותר, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

(1) סך כל הזכויות הנמכרות מאת כלל בעלי הזכויות לא יעלה על 10% מהזכויות בחברה;

(1) האמור בו יסומן "א" ובו –

(א) בפסקה (3), במקום "עד המועד הקובע, יראו לענין חישוב רווח ההון הריאלי עד המועד הקובע" יבוא "עד מועד השינוי, יראו לענין החיוב במס על רווח ההון הריאלי לפי סעיף 91(ב1) או החיוב במס על השבח הריאלי לפי סעיף 48(ב1) לחוק מיסוי מקרקעין";

(ב) אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) במכירת המניה בידי המעביה, יחול פטור ממס כאמור בסעיף 97, רק אם היה המעבייר זכאי, ערב העברת הנכס, לפטור ממס כאמור אילו מכר את הנכס באותו מועד";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) מכר בעל מניות, במהלך התקופה הנדרשת, מניה של חברה אחת אשר קיבלה נכס בהעברה לפי סעיף 104(ב1), או מניה של חברה מעבירה אשר העבירה נכס לפי הוראות אותו סעיף, בפטור ממס לפי סעיף 97, כאמור בסעיף קטן (א)4, יראו את חלקו היחסי בעלות הנכס כאילו חולק לו כדיבדנד במועד העברת הנכס כאמור; חלקו היחסי של בעל המניות בעלות הנכס יחושב לפי חלקו היחסי בזכויות בחברה המעבירה במועד ההעברה.

(ג) על אף האמור בפקודה זו, היה לחברה מעבירה, שהעבירה נכס לחברה אחת כאמור בסעיף 104(ב1), מפעל מאושר כמשמעותו בחוק לעידוד השקעות הון או מפעל מוטב כהגדרתו בסעיף 51 לאותו חוק, ובעת ההעברה היתה החברה המעבירה יכולה לחלק דיבדנד לפי סעיפים 47(א2) ו-51(א) ו-51(ג) לחוק האמור, יחויב במס חלק הדיבדנד שאינו עולה על עלות הנכסים שהועברו לחברה האחות כאמור באותם סעיפים, לפי העניין, בעת ההעברה כאילו חולק."

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (1)

קטן (א)4 של סעיף 104 לפקודה, במהלך התקופה הנדרשת, יראו את חלקו היחסי בעלות הנכס כאילו חולק לו כדיבדנד במועד העברת הנכס כאמור. גם הוראה זו היא הוראה אנטי-תכנונית, שנועדה למנוע מצב שבו מי שפטור ממס בגין רווח הון, אך לא בגין דיבדנד, יעברו נכס לחברה אחת במטרה למכור את המניה של אותה חברה בפטור ממס, שלא היה זכאי לו, לו היה מקבל את פירות הנכס כדיבדנד.

בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע כי אם היה לחברה מעבירה, שהעבירה נכס לחברה אחת כאמור בסעיף 104(ב1) מפעל מאושר או מפעל מוטב לפי חוק לעידוד השקעות הון, ובעת ההעברה היתה החברה יכולה לחלק דיבדנד לפי הסעיפים הרלוונטיים באותו חוק, יחויב במס חלק הדיבדנד העולה על עלות הנכסים שהועברו לחברה האחות כאמור באותם סעיפים, לפי העניין, כאילו חולק.

הואיל ושינוי המבנה המוסדר בסעיף 104(ב1) לפקודה דומה במהותו לפיצול לפי סעיף 105(א1) לפקודה (פיצול אופקי), ההוראה המוצעת דומה לסעיף 105(ד1) לפקודה שבפרק רביעי לחלק ה' לפקודה, ומטרתה מניעת הוצאה של רווחים בפטור ממס מהחברה באמצעות שינוי המבנה – רווחים אשר הוצאתם מהחברה מחויבת במס לפי חוק לעידוד השקעות הון.

מוצע לתקן את פסקה (3) של הסעיף האמור במטרה להביא לידי ביטוי את כל תקופות החישוב לעניין שיעורי המס, בדומה לתיקון המוצע של סעיף 103(3) לפקודה, בסעיף 113(2) להצעת החוק.

בנוסף מוצע, גם זאת בדומה לתיקון הנזכר לעיל ומאותם טעמים, להוסיף לסעיף 1104 לפקודה את פסקה (4) המוצעת, שלפיה במכירת המניה בידי המעביה, יחול פטור ממס לפי סעיף 97, רק אם היה המעבייר זכאי, ערב העברת הנכס, לפטור ממס כאמור אילו מכר את הנכס באותו מועד.

לפסקה (2)

מוצע להוסיף לסעיף 1104 לפקודה את סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) כנוסחם המוצע, ולקבוע בהם הוראה לעניין סעיף 104(ב1) לפקודה שעניינו כאמור העברת נכס לחברה אחת כאמור באותו סעיף.

מוצע להוסיף לסעיף 1104 לפקודה את סעיף קטן (ב) המוצע, שלפיו אם מכר בעל מניות מניה של חברה אחת אשר קיבלה נכס בהעברה לפי סעיף 104(ב1) לפקודה, או מניה של חברה מעבירה אשר העבירה נכס לפי הוראות אותו סעיף, בפטור ממס לפי סעיף 97, כאמור בסעיף

- (1) בפסקה (1), במקום "בסעיף 103, כפוף להוראות פסקה (2), ובסעיפים" יבוא "בסעיפים 103" ובסופה יבוא "אין בהוראות פסקה זו כדי לגרוע מהוראות סעיף 104(ג)";
- (2) פסקה (2) – תימחק.

- (1) בסעיף קטן (ב) –
- (א) בפסקה (1), ברישה, אחרי "חלק ה'" יבוא "או" והמילים "או לענין חוק תיאומים בשל אינפלציה" – יימחקו;
- (ב) בפסקה (3), במקום "בהחלפת מניות" יבוא "החלפת מניות" ובמקום הסיפה החל במילים "יחולו הוראות" יבוא "תיחשב, במועד ההחלפה, למכירתן לעניין החיוב במס רכישה לפי חוק מיסוי מקרקעין";
- (2) בסעיף קטן (ג), אחרי פסקה (11) יבוא:
- "(12) היה המעביר בעל מניות מהותי עובר למועד החלפת המניות, יראו אותו כבעל מניות מהותי גם ביום המכירה";
- (3) בסעיף קטן (ד)(1), הסיפה החל במילים "התקופות המנויות" – תימחק;
- (4) בסעיף קטן (ה), במקום "סעיף 102(ג)" יבוא "סעיף 102(ב)".

ד ב ר י ה ס ב ר

ככלל, ההטבה במס רכישה המוענקת במתווים שונים של שינויי מבנה לפי חלק ה' לפקודה, ניתנת מתוך תפיסה, שאף שמבחינה משפטית מדובר במכירה, הרי שמבחינה כלכלית לא התרחש אירוע של מכירה. סעיף 104 לפקודה קובע מתווה חריג בהקשר זה, מאחר שמדובר בו באירוע המהווה מכירה גם מבחינה כלכלית, אלא שאירוע המכירה נדחה לתקופה מוגבלת (בלא מגבלות לעניין החוקה שמאפיינות את שאר שינויי המבנה המוסדרים בחלק ה' לפקודה). נראה כי אין מקום למתן ההטבה במס רכישה בנסיבות כאמור ומוצע לתקן בהתאם את סעיף קטן (ב)(3) האמור כך שהחלפת מניות של חברה נעברת שהיא איגוד מקרקעין תיחשב, במועד ההחלפה, למכירת המניות ותחויב במס רכישה לפי חוק מיסוי מקרקעין.

לפסקה (2)

מוצע להוסיף לסעיף 104(ג) לפקודה את פסקה (12) בנוסחה המוצע, ולקבוע בה כי אילו היה המעביר בעל מניות מהותי במועד החלפת המניות, יראו אותו כבעל מניות מהותי גם ביום המכירה, וזאת כדי לשמר לעניין שיעור המס, את מעמדו של המוכר כבעל מניות מהותי, כפי שהיה במועד החלפת המניות.

לפסקה (3)

מוצע, בדומה לתיקון המוצע בסעיף 15(2) להצעת החוק, למחוק את הקביעה כי התקופות המנויות בסעיף קטן (ד)(1) של סעיף 104 לפקודה לא יובאו בחשבון לעניין ההגבלה הקבועה בסעיף 92(ב) לפקודה, משמגבלה זו בוטלה.

לפסקה (4)

סעיף 104(ה) לפקודה קובע הוראת רציפות לעניין עסקת החלפת מניות שבה חלק מבעלי הזכויות הם עובדים בעלי מניות או אופציות, שחלות לגביהם הוראות סעיף

סעיף 27 מוצע להחיל את מנגנון ההפרה הקבוע בסעיף 103 לפקודה, ולפיו בעת הפרה של תנאי למתן הטבה הקבוע בסעיפים 104 עד 110 לפקודה, מבוטלות ההטבות למפרע ממועד נתינתן, ולבטל את האפשרות הקיימת היום לבחור בין הסנקציה הקבועה בסעיף 103 לפקודה, לסנקציה הקבועה בסעיף 104(ב)(2) לפקודה, ולפיה העברת הנכס תהיה חייבת במס לפי שווי השוק של הנכס המועבר במועד ההעברה.

מאחר שסעיף 104(ב)(2) האמור הוא סעיף שנועד למנוע תכנון מס בתקופה שבה היה פטור לרווח הון ממכירת ניירות ערך הנסחרים בבורסה, משבוטל הפטור האמור, בתיקון מס' 132, מתייתרת הוראת סעיף זה ומוצע על כן לבטלו.

עם זאת, מוצע להבהיר כי גם במקרה של הפרה של תנאי כאמור, חלות הוראות סעיף 104(ג) לפקודה לעניין קיוזו הפסדים, וזאת כדי שלא ליצור תמריץ להפר תנאי כאמור בדיעבד במטרה לקזז הפסדים.

סעיף 28 עניינו של סעיף 104 לפקודה בהחלפת מניות, שבמסגרתה מועברות מניות, לרבות זכויות לרכישת מניות של חברה (להלן – חברה נעברת), בתמורה להקצאת מניות רשומות למסחר בבורסה, בחברה אחרת, בין בצירוף תמורה נוספת ובין בלעדית.

לפסקה (1)

סעיף קטן (ב)(3) של סעיף 104 לפקודה קובע כי בהחלפת מניות של חברה נעברת שהיא איגוד מקרקעין, יחולו הוראות סעיף 104(4) לפקודה, בשינויים המחויבים. קרי, בהחלפת מניות כאמור יחול מס רכישה של 0.5% משווייה של המכירה.

- תיקון סעיף 105ב 29. בסעיף 105ב(א) לפקודה, במקום "לפי חוק התיאומים בשל אינפלציה או לפי חוק מס שבח מקרקעין" יבוא "או לפי חוק מיסוי מקרקעין".
- תיקון סעיף 105ג 30. בסעיף 105ג(א) לפקודה –
- (1) בפסקאות (2) ו-(3), במקום "במשך שנתיים ממועד הפיצול" יבוא "במהלך התקופה הנדרשת";
- (2) בפסקה (7) –
- (א) בפסקת משנה (א), המלים "ובמשך שנתיים ממועד הפיצול" – יימחקו ובסופה יבוא "ובמהלך התקופה הנדרשת לא יפחת סך הזכויות המוחזקות בידי בעלי המניות האמורים, כולם או חלקם, בכל אחת מהחברות כאמור, מ־25% מכל אחת מהזכויות באותן חברות";
- (ב) בפסקת משנה (ב), המלים "ובמשך שנתיים ממועד הפיצול" – יימחקו ובסופה יבוא "ובמהלך התקופה הנדרשת לא יפחת סך זכויותיה בחברה החדשה מ־25% מכל אחת מהזכויות באותה חברה";
- (3) פסקה (8) – תימחק;
- (4) בפסקה (א8), המילים "ונוסף על הוראות פסקה (8)" – יימחקו;
- (5) בפסקה (11), במקום "במשך שנתיים לאחר מועד הפיצול" יבוא "במהלך התקופה הנדרשת";
- (6) בפסקה (13), במקום "לפני" יבוא "לעניין פיצול כאמור בסעיף 105א(1) – לפני", ובסופה יבוא "ולעניין פיצול כאמור בסעיף 105א(2) – הוגשו הדוחות והמסמכים שיש להגישם לפי סעיף 103יט(א) כפי שהוחל לעניין פיצול כאמור בסעיף 105ח(א)";

ד ב ר י ה ס ב ר

ובלבד שסך הזכויות המוחזקות בידי אותם בעלי זכויות לא יפחת מ־25% מכל אחת מהזכויות בחברה המתפצלת.

באופן דומה מוצע לתקן את פסקה (7)(ב) של סעיף 105ג(א) לפקודה כך שמיד לאחר הפיצול תחזיק חברה מתפצלת בפיצול לפי סעיף 105א(2) לפקודה (פיצול אנכי) במלוא הזכויות בחברה החדשה, ובמהלך התקופה הנדרשת לא יפחת סך זכויותיה בחברה החדשה מ־25%. תיקונים אלה יאפשרו מכירת זכויות והקצאתן ביתר קלות, תוך שמירה על השפעה המהותית של גרעין השליטה של בעלי הזכויות המחזיקים בזכויות מיד לאחר שינוי המבנה.

לפסקאות (3) ו-(4)

בעקבות צמצום ההגבלות לעניין החזקות לאחר פיצול, כמוצע בפסקה (2) לעיל, מוצע למחוק את פסקה (8) של סעיף 105ג(א) לפקודה, אשר קובעת את התנאים למכירה או לדילול במהלך תקופת המגבלות, ואינה רלוונטית עוד עקב התיקון המוצע כאמור, ולתקן בהתאם את פסקה (א8) של הסעיף האמור.

לפסקה (6)

ברומה להוראה הקבועה היום בסעיף 103כ(ב)(2) לפקודה לעניין מיווג בדרך של החלפת מניות, נקבע בסעיף 105א(2) לפקודה, לעניין פיצול, כי אי-החיוב במס בשל שינוי המבנה תלוי באישור מראש של מנהל רשות המסים.

102 לפקודה. סעיף 102 האמור תוקן במסגרת תיקון מס' 132, ומוצע לתקן את סעיף 104ח(ה) לפקודה ולהחליף את ההפניה הקיימת בו היום לסעיף 102ג לפקודה, שמקורה בדין שקדם לתיקון הנוכח לעיל, בהפניה לסעיף 102(ב) לפקודה, בהתאם לדין כיום.

סעיף 30 לפסקאות (1) ו-(5)

לאור תקופת המגבלות האחידה שמוצע לקבוע לרוב שינויי המבנה המוסדרים בחלק ה' לפקודה, ובהם פיצול, במסגרת ההגדרה "התקופה הנדרשת" שבסעיף 103 לפקודה כתיקונה המוצע בסעיף 8(2) להצעת החוק (ראו גם דברי ההסבר לסעיף האמור), מוצע לתקן בהתאם את ההתייחסויות לתקופה זו בסעיף 105ג(א)(2), (3) ו-(11) לפקודה.

לפסקה (2)

מוצע, גם לגבי פרק רביעי לחלק ה' לפקודה אשר הוראתו מסדירות את הזכאות להטבות מס בפיצולי חברות, אגודות שיתופיות ועמותות, לצמצם את המגבלות הקיימות היום. לשם כך, מוצע לתקן את פסקה (7)(א) של סעיף 105ג(א) לפקודה כך שבמהלך התקופה הנדרשת תתאפשר מכירת זכויות בידי בעלי הזכויות הקיימים בחברה המתפצלת וכן תתאפשר הקצאת זכויות, ובכלל זה הקצאת זכויות חדשות לבעלי הזכויות הקיימים כאמור

(7) בפסקה (14), במקום "4 שנים" יבוא "5 שנים".

31. בסעיף 105ד(ו) לפקודה – תיקון סעיף 105

(1) האמור בו יסומן כפסקה "(1)", ובה, אחרי "בחוק לעידוד השקעות הון" יבוא "או מפעל מוטב כהגדרתו בסעיף 51 לאותו חוק", במקום "סעיף 47(ב)(2) או 51(ג) לאותו חוק" יבוא "סעיפים 47(א)(2) או 51(ב)(2) או 51(א) ו-51(ג) לאותו חוק";

(2) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(2) מכר בעל מניות מניה של חברה חדשה שהוקצתה לו בפיצול, או מניה של חברה מתפצלת, בפטור ממס לפי סעיף 97, במהלך התקופה הנדרשת, יראו את עודף הנכסים כאמור בפסקה (1), כפי חלקו במועד הפיצול, כאילו חולק לו כדיבידנד במועד האמור"

32. סעיף 105ה לפקודה – בטל. ביטול סעיף 105ה

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (2)

בדומה לתיקון המוצע בסעיף 104 לפקודה, בסעיף 26(2) להצעת החוק, לענין חברה מעבירה שהעבירה נכס לחברה אחות, כאמור בסעיף 104ב(ו) לפקודה, ומאחר שפיצול דומה במהותו לשינוי המבנה של העברת נכס לחברה אחות, מוצע לקבוע גם לענין פיצול הוראה אנטי תכנונית שתחול על מי שמכר מניה של חברה חדשה או חברה מתפצלת, בפטור ממס לפי סעיף 97, כך שיראו את עודף הנכסים כפי חלקו במועד הפיצול, כאילו חולק לו כדיבידנד במועד האמור.

סעיף 32 מוצע לבטל את מגבלות קיזוז ההפסדים הקבועות היום בסעיף 105 לפקודה. סעיף זה קובע לענין פיצולים מגבלת קיזוז הפסדים זהה לזו הקבועה בסעיף 103 לפקודה לגבי מיוזגים. ואולם בעוד שבמיוזג מדובר בחיבור בין חברות שונות, שייתכן שלחלקן יש רווחים לצורכי מס ולחלקן יש הפסדים, ועצם המיוזג ביניהן הוא שמאפשר את קיזוז ההפסדים, הרי שבפיצול לחברה חדשה, מקור ההפסדים ומקור הפעילויות המפוצלות הוא באותה חברה, ועצם הפיצול אינו הדבר שמאפשר את קיזוז ההפסדים.

יועו, כי כבר היום קיימת בסעיף 105ה לפקודה הוראה שלפיה מקום שבו חברה מתפצלת וחברה חדשה מתחייבות לשמור על הבעלות בהן במשך שנתיים ממועד הפיצול, לא תחול מגבלת קיזוז ההפסדים (ראו סעיף קטן (ז) של הסעיף האמור). ואולם נראה, מהטעמים המפורטים לעיל, כי אין מקום להתנות את ביטול מגבלת קיזוז ההפסדים בתנאי האמור, ומוצע על כן לבטל את אותו סעיף.

וזה נוסחו של סעיף 105ה לפקודה, שמוצע לבטלו:

"קיזוז הפסדים של חברה מתפצלת"

105ה. (א) הפסד כאמור בסעיף 28 שהיה לחברה מתפצלת עד למועד הפיצול ושיוחס לכל אחת מהחברות כאמור בסעיף 105ד(ב), והוא ניתן להעברה לשנים הבאות, יותר לקיזוז כנגד הכנסת החברה החדשה או החברה המתפצלת,

הוראות אלה יצרו כאמור חסמים משמעותיים והביאו להבדלת הנטל הביורוקרטי ולעיכובים בביצוע שינויי מבנה.

מוצע על כן, בדומה לתיקון המוצע לסעיף 103ב(2) האמור, בסעיף 105(1)ב) להצעת החוק, לבטל את הדרישה לאישור מראש של הפיצול ולהסתפק בענין זה בדיווח לפקיד השומה בתוך 30 ימים ממועד שינוי המבנה, כאמור בסעיף 103יט לפקודה, כפי שהוחל לענין פיצול בסעיף 105ח(א) רישא לפקודה.

כמו בענין החלפת מניות כאמור בסעיף 104ח לפקודה (ראו סעיף קטן (ב)(1)ה) של הסעיף האמור), גם בענין פיצול מוצע להותיר על כנה, במקרים מורכבים יותר – ובהקשר זה, בפיצול אופקי כאמור בסעיף 105א(1) – את הדרישה לאישור מראש של המנהל. לשם כך מוצע לתקן את פסקה (13) של סעיף 105ג לפקודה כך שהדרישה לאישור מראש של המנהל תחול רק לענין פיצול אופקי כאמור.

לפסקה (7)

מוצע, בדומה לתיקון המוצע של סעיף 104א(ב) לפקודה בסעיף 32(1) להצעת החוק, לענין אדם המעביר זכויות בנכס לחברה, ובדומה לתיקון המוצע של סעיף 104ב(א)(4) לפקודה בסעיף 105ד(2) לפקודה, לענין שותפים בשותפות או בעלים משותפים המעבירים נכס, לתקן את פסקה (14) של סעיף 105ג לפקודה ולהאריך את התקופה להשלמת בנייה בחברה שהיא איגוד מקרקעין מארבע שנים לחמש שנים.

סעיף 31 לפסקה (1)

בדומה לתיקונים המוצעים בסעיפים 23(2) ו-26(2) להצעת החוק, מוצע לתקן את סעיף 105ד(ו) לפקודה ולהתאימו לתיקונים שנערכו בחוק לעידוד השקעות הון מאז חקיקת חלק ה'2 לפקודה, ובמיוחד לתיקונים שנערכו בחוק האמור במסגרת תיקון מס' 60 לחוק לעידוד השקעות הון.

(1) בסעיף קטן (א), במקום "מס שבח מקרקעין" יבוא "מיסוי מקרקעין";

(2) סעיף קטן (ב) – בטל.

(1) ברישה, הקטע החל במילים "והזכויות בחברה" עד המילים "ביום הפיצול" – יימחק;

(2) בפסקה (4), במקום "עד המועד הקובע" יבוא "לפי סעיף 91(ב) או לצורך חישוב השבח הריאלי לפי סעיף 48א(ב) לחוק מיסוי מקרקעין, לפי העניין, עד מועד השינוי";

(3) אחרי פסקה (5) יבוא:

"(6) במכירת המניה החדשה יחול פטור ממס כאמור בסעיף 97. רק אם המוכר היה זכאי במועד הפיצול לפטור ממס כאמור, אילו מכר את המניה בחברה המתפצלת באותו מועד."

ד ב ר י ה ס ב ר

(ד) הפסד או הפסד הון שלא ניתן היה לקזוז כאמור בסעיפים קטנים (א) עד (ג) עד תום השנה החמישית שלאחר מועד הפיצול, ניתן יהיה לקזוז החל בשנה השישית, בכפוף לאמור בסעיפים 28 ו-92. לפי העניין.

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (א), הפסד שהיה לחברה המתפצלת לפני הפיצול מהשכרת בנין, יותר לקזוז לפי הוראות סעיף 28(ח).

(ו) המנהל רשאי לקבוע הגבלות לגבי קיזוז הפסד או הפסד הון, אם שוכנע שכתוצאה מהפיצול תיגרם הפחתת מס בלתי נאותה עקב הקיזוז, ובלבד שאם ביקשה החברה המתפצלת מהמנהל אישור מראש, על המנהל להודיע את החלטתו לפי פסקה זו ביחד עם מתן הודעה ביחס לאותו אישור; על החלטה לפי פסקה זו ניתן יהיה לערער כאילו חזר בו המנהל מאישור כאמור בסעיף 103(ז).

(ז) חברה מתפצלת וחברה חדשה שהתחייבו בכתב בפני המנהל במועד הפיצול כי הבעלות בהן לא תשתנה במשך שנתיים מיום הפיצול, לא יוגבלו בקיזוז ההפסדים על פי סעיף זה; התחייבות כאמור בסעיף קטן זה תהווה תנאי לפיצול, ויראו את הפרתה כהפרת אחד התנאים המפורטים בסעיף 105ג.

(ח) בסעיף זה, "ריווח הון" – לרבות שבח.

סעיף 34 סעיף 1105 לפקודה קובע הוראות לעניין חישוב רווח הון במכירת מניות של חברה חדשה שהוקצו בפיצול.

לאור ביטול הפטור ממס על מניות נסחרות, בתיקון מס' 132, מוצע בפסקה (1) לבטל את ההבחנה הקבועה לעניין זה בסעיף 1105 רישא לפקודה.

בפסקאות (2) ו-(3) מוצעים תיקונים דומים לתיקונים המוצעים בסעיף 1103 לפקודה, בסעיף 13(2) ו-(3) להצעת החוק, ולתיקונים המוצעים בסעיף 1104 לפקודה, בסעיף 26(1) להצעת החוק, ומהטעמים כמפורט בדברי ההסבר לאותם סעיפים.

לפי העניין, החל בשנת המס שלאחר הפיצול, ובלבד שבכל שנת מס לא יותר לקיזוז בכל חברה סכום העולה על 20% מסך ההפסד האמור או על 50% מההכנסה החייבת של החברה שבה הוא נמצא, לפני קיזוז אותו הפסד, לפי הנמוך שביניהם; לענין סעיף קטן זה וסעיף קטן (ג)1, "הכנסה חייבת" – לפני קיזוז הפסדים אך למעט הכנסה שקוזו כנגדה הפסד לפי סעיף 92.

(ב) הפסד כאמור בסעיף 92 שהיה לחברה מתפצלת עד למועד הפיצול ושיוחס לאחת החברות כאמור בסעיף 1105(ב), והוא ניתן להעברה לשנים הבאות, יותר לקיזוז כנגד ריווח הון של החברה החדשה או החברה המתפצלת, לפי העניין, החל בשנת המס שלאחר הפיצול, ובלבד שבכל שנת מס לא יותר לקיזוז בכל חברה סכום העולה על 20% מסך ההפסד האמור, או על 50% מריווח ההון של החברה שבה הוא נמצא, לפני קיזוז אותו הפסד, לפי הנמוך שביניהם; תקופה של חמש שנים ממועד הפיצול לא תבוא במניין ההגבלה הקבועה בסעיף 92 לגבי תקופת הקיזוז לגבי הפסד כאמור.

(ג) (1) הפסד או הפסד הון כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב) שלא ניתן היה לקזוז באותה שנה בשל ההגבלה לגבי 50% מההכנסה החייבת, יותר בקיזוז בשנות המס הבאות בזו אחר זו, ובלבד שלא יקוזו הפסד כאמור בפסקה זו בתוספת הפסד כאמור בסעיף קטן (א) העולה על 50% מההכנסה החייבת, לפני קיזוז הפסד משנים קודמות;

(2) הפסד כאמור בסעיף קטן (ב) שלא ניתן היה לקזוז באותה שנה בשל ההגבלה לגבי 50% מריווח ההון, יקוזו בשנות המס הבאות, בזו אחר זו, ובלבד שלא יקוזו הפסד כאמור בפסקה זו בתוספת הפסד כאמור בסעיף קטן (ב), העולה על 50% מריווח ההון של החברה לפני קיזוז הפסד משנים קודמות.

35. בסעיף 105(ב) לפקודה, אחרי "בסעיף 103ט" יבוא "לעניין פיצול כאמור בסעיף 105א(1)". תיקון סעיף 105ט
36. בסעיף 105ט לפקודה –

(1) האמור בו יסומן "א" ובו –

(א) הרישה עד המלים "כללים שלפיהם" – תימחק;

(ב) הקטע החל במילים "או מיזוג" עד המילים "לאחר הפיצול" – יימחק;

(ג) במקום הסיפה החל במילים "ובלבד שיחולו" יבוא "אם ניתן לכך אישור המנהל, על פי בקשה שהוגשה לו לפני מועד ההעברה או המיזוג כאמור, לפי העניין; המנהל ייתן אישור כאמור אם הוכח להנחת דעתו כי מתקיימים התנאים המפורטים בפרק שני ובפרק רביעי לחלק זה, בשינויים המחוייבים";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) על החלטת המנהל לפי סעיף קטן (א) ניתן לערער כאילו היתה צו לפי סעיף 152(ב)."

37. בסעיף 105 לפקודה, במקום "104א(ב) ו-104ב" יבוא "104א(ב)". תיקון סעיף 105י

38. אחרי סעיף 105 לפקודה יבוא: (1) הוספת פרק חמישי

"פרק חמישי: שינוי מבנה נוסף"

שינוי מבנה נוסף 105י. (א) על אף ההוראות לפי חלק זה, חברה שהשתתפה בשינוי מבנה (בסעיף זה – שינוי מבנה קודם), ומבקשת להשתתף, במהלך התקופה הנדרשת, בשינוי מבנה נוסף, אחד או יותר (בסעיף זה – שינוי מבנה נוסף), שיש בו כדי לגרום לכך שלא יתקיים תנאי מהתנאים לפי חלק זה המזכים בהטבות בשל שינוי המבנה הקודם, לא יראו בהשתתפותה בשינוי מבנה נוסף כאמור משום אי-קיום תנאי מהתנאים כאמור, אם אישר זאת המנהל על פי בקשה שהוגשה לו לפני שינוי המבנה הנוסף; המנהל ייתן אישור כאמור אם הוכח להנחת דעתו כי מתקיימים כל אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

104א(ב) לפקודה, שאינה רלוונטית עוד, ומוצע כאמור לבטלה (ראו דברי הסבר לסעיף 21(2) להצעת החוק).

סעיף 38 לפי סעיפים 103ג(11), 104ד(5) ו-105ט לפקודה, שינוי מבנה נוסף שנעשה בחברה במהלך תקופת המגבלות לא ייחשב להפדת תנאי מהתנאים החלים על שינוי המבנה הקודם לעניין אי-חיוב במס, אך ורק אם עמד בתנאים שקבע המנהל לעניין זה. עם זאת, הניסיון מלמד כי במקרים רבים שינויי מבנה נוספים נותנים מענה לצורך עסקי מהותי של החברות ולא מונעים בהכרח משיקולי מס, והכול תוך שמירה על עקרונות הבעלות הכלכלית בנכסים המועברים.

לאור האמור מוצע, בסעיף 38 להצעת החוק, שלא להתנות את מתן הקלות המס בהגבלה על שינויי מבנה נוספים, זאת בכפוף לסייגים המכוונים לכך ששינויי המבנה הנוספים ייעשו לתכלית עסקית וכלכלית ולא יפתחו פתח להתחמקות מתשלום מס. על פי המוצע, יידרש אישור המנהל לשם ביצוע שינוי מבנה נוסף, וזה יינתן על פי בקשה שתוגש לו לפני שינוי המבנה הנוסף.

סעיף 35 בהמשך לתיקון המוצע בסעיף 30(6) להצעת החוק אשר מבטל, לעניין פיצול כאמור בסעיף 105א(2) – קרי פיצול אנכי – את הדרישה לאישור מראש של שינוי המבנה, מוצע לתקן בהתאם גם את סעיף 105(ב) לפקודה.

סעיף 36 סעיף 105ט לפקודה קובע הוראות לעניין פיצול לחברה קיימת (בשונה מפיצול כאמור בסעיף 105א לפקודה שהוא פיצול לחברה חדשה). מוצע לקבוע כי יהיה ניתן לבצע פיצול חברה קיימת, אם חלו התנאים המפורטים בפרק שני ובפרק רביעי, וניתן לכך אישור המנהל. בנוסף, לאור הוספת פרק חמישי לחלק ה' לפקודה, בסעיף 38 להצעת החוק, אשר קובע תנאים לביצוע שינוי מבנה נוסף, אין יותר צורך בקביעת כללים בידי המנהל לעניין מיזוג של חברה מתפצלת או חברה חדשה לאחר הפיצול.

סעיף 37 סעיף 105 לפקודה קובע כי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי להתקין תקנות לעניין סעיפים שונים בחלק ה' לפקודה, שעניינם שינויי מבנה באיגוד מקרקעין. מוצע למחוק את ההסמכה לעניין

(1) תנאי הזכויות להטבות לפי חלק זה היו מתקיימים לגבי שינוי המבנה הנוסף אילו התבצע בתום התקופה הנדרשת;

(2) לשינוי המבנה הנוסף תכלית עסקית וכלכלית;

(3) הימנעות ממס או הפחתת מס בלתי נאותה אינן מהמטרות העיקריות של שינוי המבנה הנוסף, ואם הוגשה בקשה לפי סעיף זה לגבי יותר משינוי מבנה אחד – של כל אחד משינויי המבנה הנוספים או של כולם יחד.

(ב) על החלטת המנהל לפי סעיף קטן (א) ניתן לערער כאילו היתה צו לפי סעיף 152(ב).

(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על מיזוג שחברה מבקשת להשתתף בו לאחר שהשתתפה במיזוג קודם.

39. בסעיף 131(א)(5) לפקודה, במקום "מס שבח מקרקעין" יבוא "מיסוי מקרקעין". תיקון סעיף 131
40. בסעיף 175(ב) לפקודה, בהגדרה "מחזור עסקאות", במקום "חוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג-1963" יבוא "חוק מיסוי מקרקעין". תיקון סעיף 175
41. (א) חוק זה יחול על שינוי מבנה שנעשה ביום התחילה או לאחריו; לעניין זה, "שינוי מבנה" – כהגדרתו בסעיף 103 לפקודה. תחולה והוראת מעבר
- (ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), מי שמתקיים לגביו האמור בסעיף 72א לחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959², ימשיכו לחול לגביו הוראות סעיפים 104ג(ב) ו-105ד(ו) לפקודה, כנוסחם ערב תיקונם בסעיפים 23(2) ו-31 לחוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

מס' 60 לחוק לעידוד השקעות הון. סעיף 72א לחוק לעידוד השקעות הון, אשר נוסף לחוק במסגרת התיקון האמור, קובע הוראת רציפות שלפיה מי שניתן לו אישור או מי שבחר בהטבות מס בשל מפעל מוטב כאמור בסימן ב' לפרק שביעי לחוק לעידוד השקעות הון, יהיה זכאי להטבות שהיו קבועות באותו חוק כתוקפו ביום מתן האישור או בשנת הבחירה, לפי העניין, בהתאם לתנאים ולמגבלות שהיו קבועים כאמור. במטרה לשמר רציפות זו מוצע לקבוע כי מי שמתקיים לגביו האמור באותו סעיף, ימשיכו לחול לגביו הוראות סעיפים 104ג(ב) ו-105ד(ו) לפקודה, כנוסחם לפני תיקונם בסעיפים 23(2) ו-31 להצעת החוק.

יצוין כי האמור לא יחול לעניין מיזוג שחברה שהשתתפה במיזוג קודם מבקשת להשתתף בו, במהלך תקופת המגבלות של המיזוג הקודם, וזאת משום שההסדר בעניין רצף מיזוגים כאמור מוסדר בנפרד, במסגרת ההגדרה "שרשרת מיזוגים" בסעיף 103 לפקודה, ומוצע להותיר הסדר זה על כנו.

סעיף 41 מוצע כי החוק המוצע יחול רק על שינוי מבנה שנעשה ביום התחילה או לאחריו.

כאמור, כוללת הצעת החוק כמה תיקונים שנועדו להתאים את הוראות הפקודה לתיקונים שנערכו בתיקון

² ס"ח התשי"ט, עמ' 234.